

Основи KDE

T.C. Hollingsworth

Переклад українською: Юрій Чорноіван

Основи KDE

Зміст

1	Вступ	7
2	Встановлення стільниці Плазми та програм KDE	8
2.1	Встановлення пакунків	8
2.1.1	Linux®	8
2.1.2	Microsoft®Windows®	8
2.1.3	macOS®	9
2.1.4	BSD	9
2.1.5	Мобільні пристрої	9
2.1.6	Носії портативних систем	9
2.1.7	Збирання з початкових кодів	9
3	Знайомимося з середовищем	10
3.1	Візуальний словник	10
3.1.1	Загальна картина	10
3.1.1.1	Вікна	10
3.1.1.2	Елементи графічного інтерфейсу користувача	12
3.1.2	Віджети	14
3.2	Типові меню	21
3.2.1	Меню «Файл»	22
3.2.2	Меню «Зміни»	23
3.2.3	Меню «Перегляд»	23
3.2.4	Меню «Інструменти»	23
3.2.5	Меню «Параметри»	24
3.2.6	Меню «Довідка»	25
3.2.7	Подяки	25
3.3	Загальні клавіатурні скорочення	25
3.3.1	Робота з вікнами	26
3.3.1.1	Запуск і завершення роботи програм	26
3.3.1.2	Пересування	26
3.3.1.3	Панорамування і зміна масштабу	27
3.3.2	Робота з просторами дій та віртуальними стільницями	27
3.3.3	Робота зі стільницею	27

Основи KDE

3.3.4	Як отримати довідку	28
3.3.5	Робота з документами	28
3.3.6	Робота з файлами	28
3.3.7	Зміна гучності і яскравості	29
3.3.8	Завершення роботи за комп'ютером	29
3.3.9	Внесення змін до скорочень	29
4	Типові завдання	30
4.1	Навігація документами	30
4.1.1	Гортання	30
4.1.2	Зміна масштабу	31
4.2	Відкриття і збереження файлів	31
4.2.1	Вступ	31
4.2.2	Вікно вибору файлів	32
4.2.3	Подяки	37
4.3	Перевірка правопису	37
4.3.1	Перевірка правопису	37
4.3.2	Автоматична перевірка правопису	38
4.3.3	Налаштування Sonnet	38
4.3.4	Подяки	38
4.4	Пошук з заміною	38
4.4.1	Функціональна можливість пошуку	39
4.4.2	Функціональна можливість заміни	40
4.4.3	Подяки	42
4.5	Вибір шрифтів	42
4.6	Вибір кольору	43
4.6.1	Використання основних кольорів	43
4.6.2	Змішування кольорів	44
4.6.2.1	За допомогою ґратки	44
4.6.2.2	Використання кольорів з екрана	44
4.6.2.3	Відтінок, Насиченість, Значення	44
4.6.2.4	Червоний, Зелений, Синій	44
4.6.2.5	Шістнадцятковий код HTML	44
4.6.3	Нетипові кольори	44
5	Налаштування програмного забезпечення KDE	45
5.1	Налаштування панелей інструментів	45
5.1.1	Внесення змін до переліку пунктів панелі інструментів	45
5.1.1.1	Додавання кнопки	46
5.1.1.2	Вилучення кнопки	46
5.1.1.3	Зміна розташування кнопок	46
5.1.1.4	Додавання роздільника	46

Основи KDE

5.1.1.5	Відновлення типових налаштувань	47
5.1.1.6	Зміна тексту і піктограм	47
5.1.2	Налаштування вигляду панелі інструментів	47
5.1.2.1	Розташування тексту	47
5.1.2.2	Розмір піктограм	47
5.1.2.3	Пересування панелей інструментів	48
5.1.2.4	Показ або приховування панелей інструментів	48
5.1.3	Подяки	48
5.2	Використання та налаштування клавіатурних скорочень	48
5.2.1	Вступ	48
5.2.2	Зміна клавіатурного скорочення	49
5.2.3	Відновлення початкової комбінації клавіш	50
5.2.4	Вилучення комбінації клавіш	50
5.2.5	Робота зі схемами	50
5.2.6	Друк списку клавіатурних скорочень	51
5.2.7	Подяки	51
6	Подяки і ліцензія	52

Анотація

У цьому підручнику наведено вступ до робочого простору і програм Плазми та опис багатьох завдань, які можна виконувати.

Розділ 1

Вступ

Ласкаво просимо до KDE!

У цьому підручнику ви знайдете вступні зауваження щодо багатьох можливостей робочого простору і програм Плазми та опис багатьох типових завдань, які ви зможете виконувати.

Докладнішу інформацію щодо KDE можна знайти на [сайті KDE](#).

Розділ 2

Встановлення стільниці Плазми та програм KDE

Встановити програми KDE, зокрема стільницю Плазми, можна на багатьох апаратних платформах, від смартфонів та планшетів до комп'ютерів під керуванням Microsoft® Windows®, macOS®, UNIX®, BSD або Linux®. Готові пакунки можна знайти для багатьох платформ та дистрибутивів. Досвідчені користувачі можуть самі зібрати потрібні програми з початкових кодів.

2.1 Встановлення пакунків

На полегшення встановлення KDE на всі можливі пристрої та програмні платформи працюють сотні розробників з усього світу.

2.1.1 Linux®

Майже у кожному дистрибутиві Linux® передбачено пакунки для окремих програм комплекту програм стільниці Плазми та робочих просторів Плазми загалом.

Щоб встановити певну програму, виконайте пошук її назви у збірці пакунків вашого дистрибутива. Щоб встановити один з робочих просторів Плазми, зокрема Плазму для стаціонарних комп'ютерів, знайдіть відповідний метапакунку або групу пакунків, зазвичай, з назвою `plasma-desktop`.

Примітка

Деякі з програм можна встановити з іншими програмами у спільному пакунку, назва якого збігається з модулем KDE, з якого вони походять. Наприклад, `Konqueror` є частиною модуля `kde-baseapps`.

Якщо у вас виникають проблеми з пошуком пакунків KDE для вашого дистрибутива, будь ласка, зв'яжіться зі службою підтримки дистрибутива. У багатьох дистрибутивах пакунки, розроблені KDE, створюються окремою командою розробників, які можуть допомогти вам у питаннях, пов'язаних з KDE.

2.1.2 Microsoft®Windows®

У межах проєкту KDE у Windows створено готові пакунки комплексу програм KDE, призначені для Microsoft® Windows®. Крім того, створено спеціальну програму для встановлення окремих програм та груп програм з усіма потрібними для роботи залежностями.

Щоб дізнатися більше про проєкт та отримати програму для встановлення KDE, відвідайте [сторінку проєкту KDE у Windows](#).

2.1.3 macOS®

Окремі програми комплексу програм KDE можна встановити за допомогою різних систем «портів», які використовуються у macOS®. Крім того, для деяких програм KDE передбачено власні готові збірки для macOS®.

Щоб дізнатися більше, відвідайте [сторінку, присвячену KDE у macOS](#).

2.1.4 BSD

У більшості дистрибутивів BSD ви можете встановити програми та робочі простори Плазми комплексу програм стільниці Плазми за допомогою системи «портів».

Щоб дізнатися більше про встановлення портів, зверніться до документації з вашого дистрибутива BSD.

2.1.5 Мобільні пристрої

У межах проєкту портативної Плазми виконується розробка нової системи KDE для портативних пристроїв, зокрема смартфонів та планшетів. Для декількох пристроїв вже створено готові випуски.

Щоб дізнатися більше, зверніться до [сторінки, присвяченої портативній версії Плазми](#).

2.1.6 Носії портативних систем

Деякі з дистрибутивів Linux® і BSD мають портативні версії. За допомогою таких версій ви можете спробувати стільницю Плазми без встановлення нової системи на жорсткий диск вашого комп'ютера. Достатньо лише вставити компакт-диск або з'єднати з комп'ютером флеш-накопичувач і виконати завантаження системи з цього носія даних. Якщо вам сподобається те, що ви побачите, ви зможете встановити систему на жорсткий диск вашого комп'ютера.

На сайті KDE можна знайти [список дистрибутивів з портативними версіями KDE](#).

2.1.7 Збирання з початкових кодів

Докладні відомості щодо збирання та встановлення стільниці Плазми можна знайти на [цій сторінці KDE TechBase](#).

Оскільки у програмному забезпеченні KDE використовується `snake`, у вас не повинно виникнути проблем зі збиранням. Якщо такі проблеми все ж виникнуть, повідомте про них до списків листування розробників KDE.

Рекомендованим інструментом збирання Frameworks і стільниці Плазми, а також інших програм є `kdesrc-build`

Розділ 3

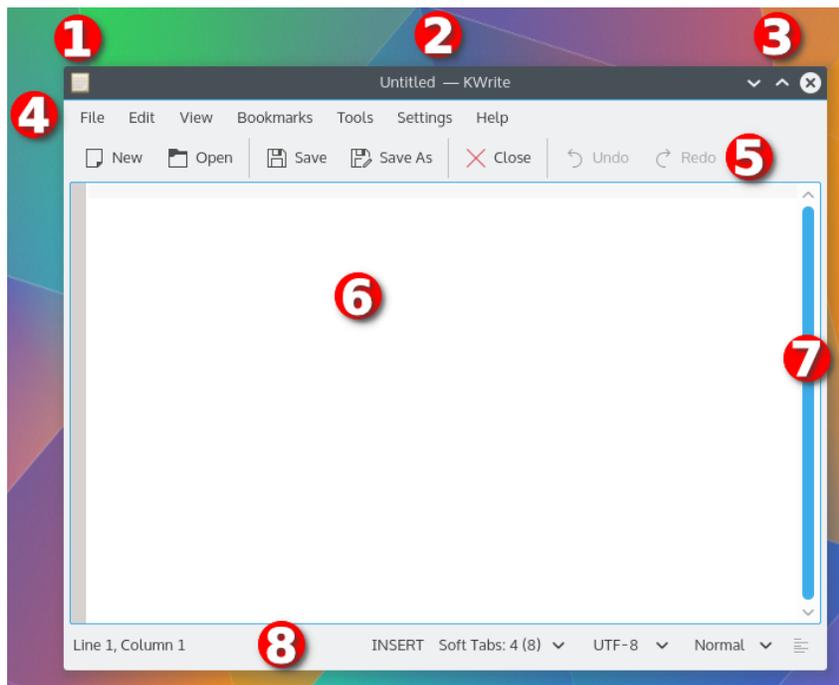
Знайомимося з середовищем

3.1 Візуальний словник

У робочих просторах Плазми передбачено багато різних елементів графічного інтерфейсу користувача. Ці елементи називають віджетами. У цьому підручнику ми спробуємо ознайомити вас з назвами та призначенням віджетів.

3.1.1 Загальна картина

3.1.1.1 Вікна

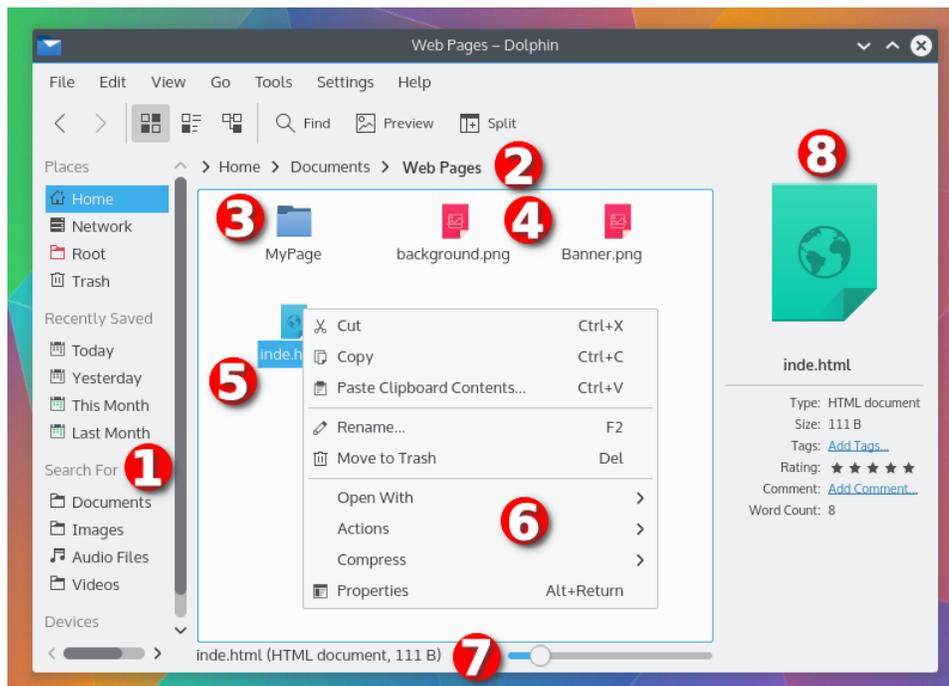

Це вікно KWrite, текстового редактора. Клацніть на елементах вікна, щоб дізнатися про них більше.

1. Меню вікна.
2. Смушка заголовка

Основи KDE

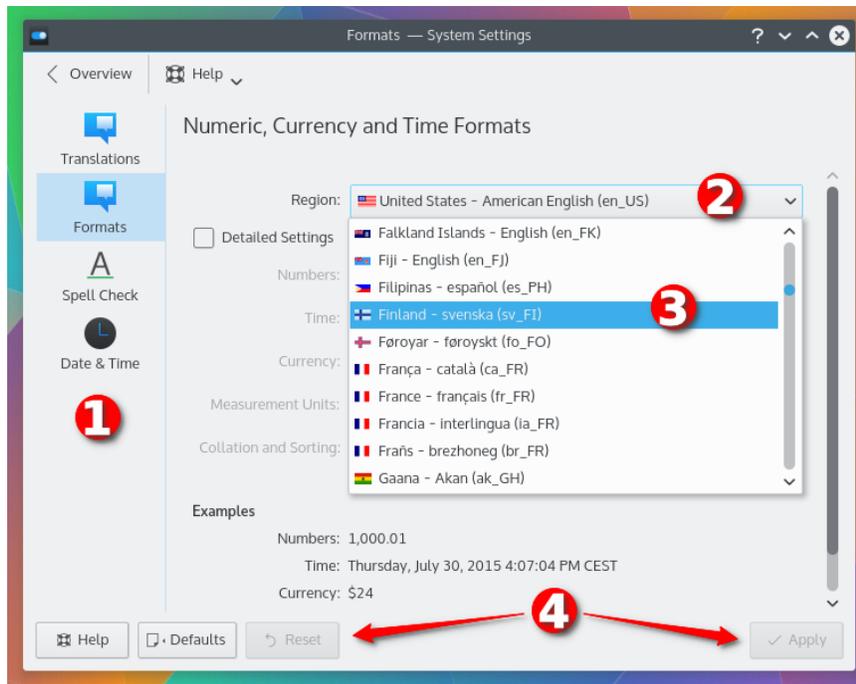
3. Кнопки для мінімізації, максимізації та закриття вікна.
4. Смушка меню.
5. Панель інструментів.
6. Дуже велика текстова ділянка, яка є центральним віджетом цієї програми.
7. Вертикальна смушка гортання (також передбачено горизонтальну смушку гортання під текстовою ділянкою)
8. Смушка стану

Це інше вікно, вікно програми для керування файлами Dolphin. Кладніть на елементах вікна, щоб дізнатися про них більше.

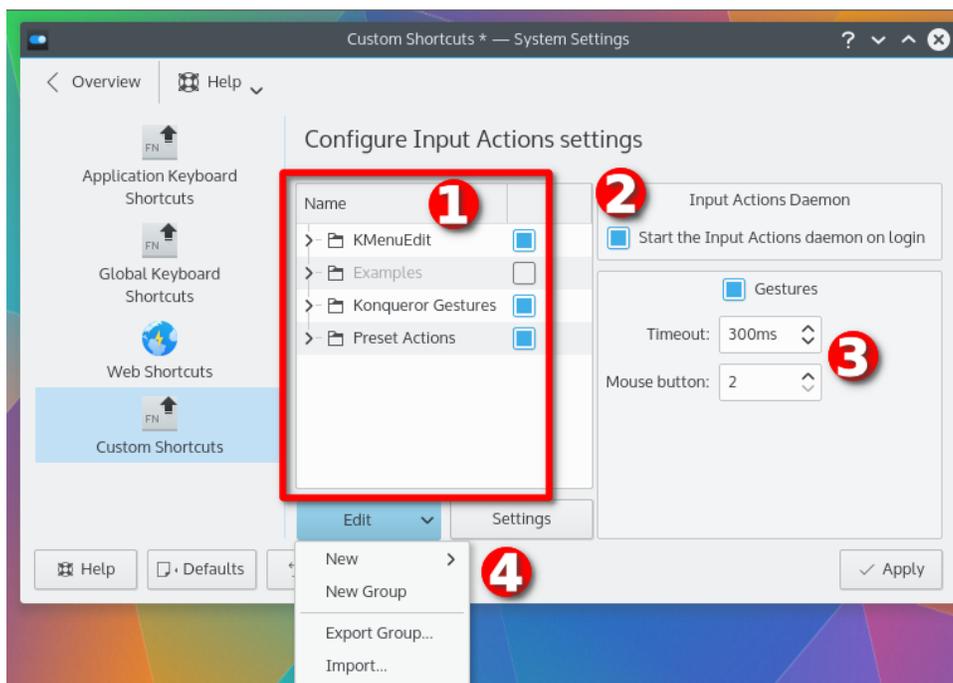
1. Панель, на якій показано список місць у системі комп'ютера.
2. Панель послідовної навігації для шляху до показаної теки.
3. Піктограма теки.
4. Піктограма файла.
5. Піктограма позначеного об'єкта.
6. Контекстне меню зі списком дій, які можна виконати над файлом.
7. Повзунок, за допомогою якого можна змінити розмір показаних піктограм.
8. Інші панелі.

3.1.1.2 Елементи графічного інтерфейсу користувача

На цьому знімку вікна сторінки «Формати» програми «Системні параметри», показано декілька елементів графічного інтерфейсу. Клацніть на відповідній частині вікна, щоб дізнатися про них більше.

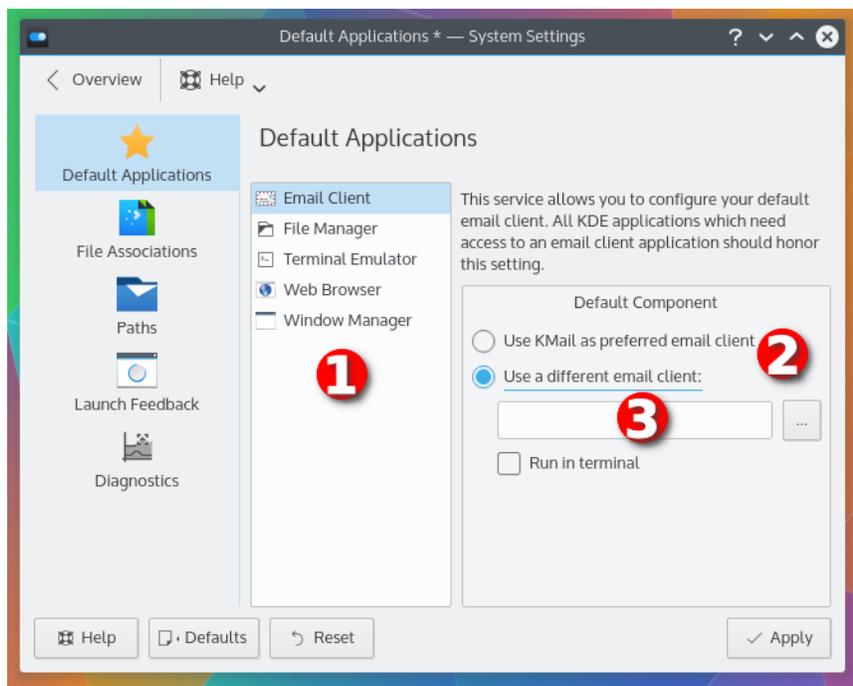
1. Список з піктограмами (позначено другим пунктом).
2. Розгорнутий спадний список.
3. Позначений пункт у спадному списку.
4. Декілька інших кнопок.

Основи KDE

На цьому знімку вікна сторінки «Нетипові скорочення» програми «Системні параметри», показано декілька інших елементів графічного інтерфейсу.

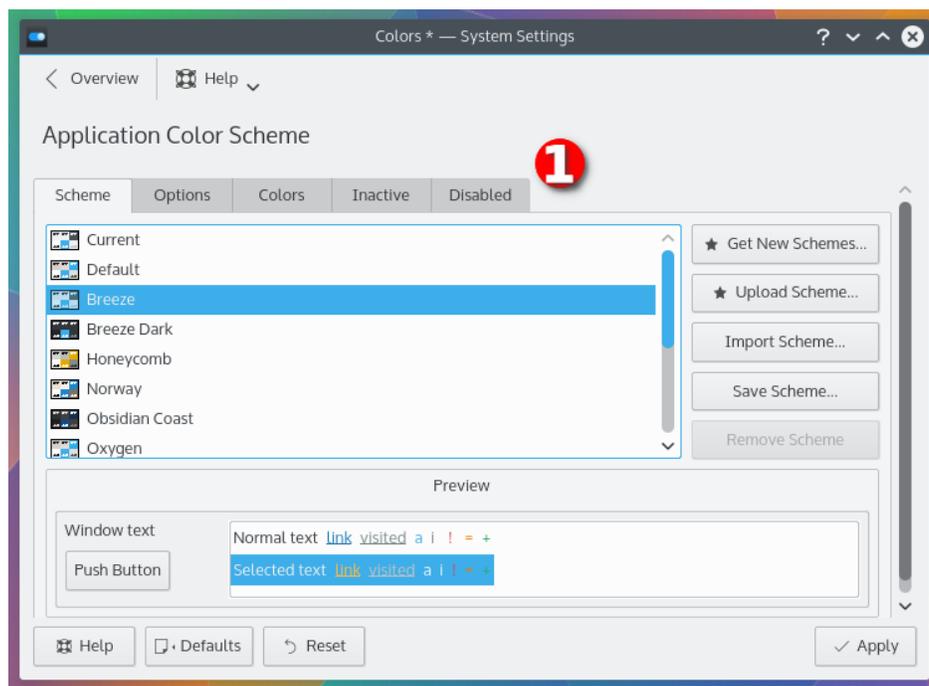
1. Ієрархічний список.
2. Позначений пункт у списку.
3. Пара полів лічильника.
4. Кнопка меню

На цьому знімку вікна сторінки «Типові програми» програми «Системні параметри», показано ще декілька елементів графічного інтерфейсу. Клацніть на відповідній частині вікна, щоб дізнатися про них більше.

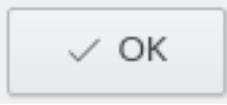
1. Список.
2. Пара перемикачів.
3. Текстовий блок.

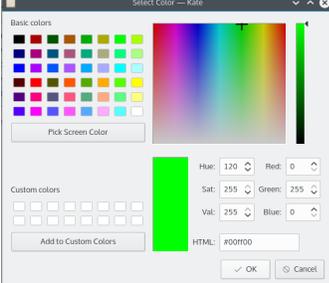
Основи KDE

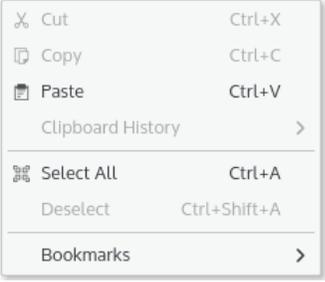
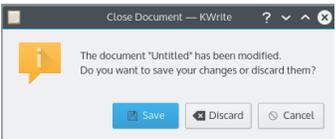

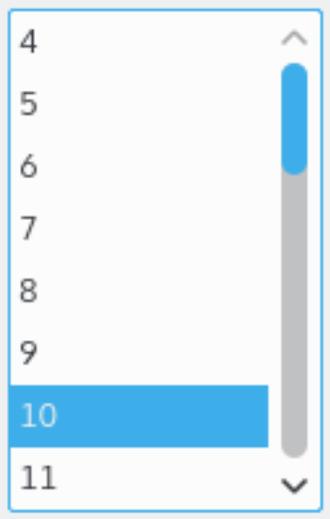
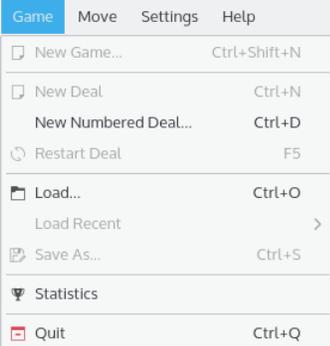
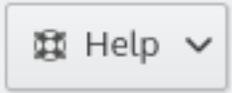
Нарешті, на цьому знімку вікна з панелі «Кольори» програми «Системні параметри» показано п'ять вкладок.

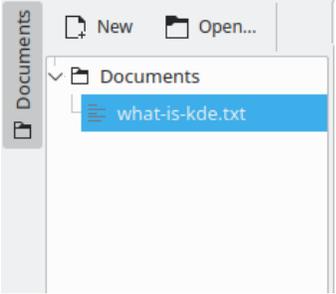
3.1.2 Віджети

Назва	Опис	Знімок вікна
Центральний віджет	Основна ділянка запущеної програми. Тут може бути показано документ, який ви редагуєте у текстовому процесорі або ігрова (наприклад шахова) дошка.	
Кнопка	Кнопки можна натискати за допомогою клацання лівою кнопкою миші для того, щоб наказати програмі виконати певну дію.	

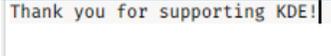
<p>Послідовна навігація</p>	<p>Показує шлях у ієрархічній системі, зокрема файловій системі. Натисніть кнопку частини шляху, щоб перейти у ієрархії на відповідний рівень. Натисніть кнопку зі стрілочкою праворуч від кнопки частини шляху, щоб перейти до іншого дочірнього елемента за цим же шляхом.</p>	
<p>Пункт позначки</p>	<p>На такий пункт можна навести вказівник миші і клацнути лівою кнопкою, щоб позначити його або зняти позначення. Такі пункти зазвичай використовуються у списках з декількома варіантами вибору. Позначені пункти типово показано з позначкою у відповідному полі, а непозначені — порожнім квадратиком.</p>	
<p>Засіб вибору кольорів</p>	<p>За допомогою цього засобу можна вибрати колір для різних призначень. Щоб дізнатися більше про засіб вибору кольору, зверніться до розділу Розділ 4.6.</p>	
<p>Комбінований список</p>	<p>Поєднання спадного списку і текстового блоку. Ви можете вибрати пункт зі списку або ввести значення до текстового блоку. У деяких комбінованих списках передбачено автоматичне доповнення введеного тексту або відкриття списку можливих варіантів, які відповідають вже введеним символам.</p>	

<p>Контекстне меню</p>	<p>У багатьох елементах інтерфейсу користувача KDE передбачено контекстне меню, відкрити яке можна клацанням правою кнопкою миші на елементі інтерфейсу. У цьому меню ви буде показано пункти, які зазвичай впливають на роботу і вигляд елемента інтерфейсу, на якому було здійснено клацання.</p>	
<p>Діалогове вікно</p>	<p>Невеличке вікно, яке буде показано над великим вікном програм. У вікні може бути показано текст повідомлення, попередження, панель налаштування або щось інше.</p>	
<p>Спадний список</p>	<p>У таких списках можна вибрати певний пункт.</p>	
<p>Піктограма</p>	<p>Графічний відповідник чогось, наприклад файла або дії. Разом з піктограмою типово, але не завжди, також буде показано текстовий опис, розташований поряд або під самою піктограмою.</p>	
<p>Список з піктограмами</p>	<p>Список, у якому кожен пункт складається з піктограми і текстового опису. Типово використовується на лівій панелі вікон налаштування для того, щоб уможливити для користувача вибір однієї з категорій налаштувань.</p>	

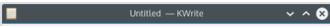
<p>Список</p>	<p>Список, у якому типово можна вибрати декілька пунктів. Щоб вибрати неперервну групу пунктів, натисніть і не відпускайте клавішу Shift, а потім наведіть вказівник миші на перший і останній пункт потрібної ділянки списку, клацнувши на кожному з них лівою кнопкою миші. Щоб позначити декілька пунктів, розташованих не послідовно, натисніть і не відпускайте клавішу Ctrl, а потім позначте клацанням лівою кнопкою миші потрібні вам пункти.</p>	
<p>Меню</p>	<p>Список з варіантами вибору. Вибір пункту у списку, зазвичай, призводить до виконання дії, зміни значення параметра або відкриття додаткового вікна. Меню можна відкрити за допомогою смужок меню або кнопок меню.</p>	
<p>Смужка меню</p>	<p>Смужки меню розташовуються у верхній частині майже усіх вікон і надають доступ до всіх функціональних можливостей запущеної програми. Щоб дізнатися більше, зверніться до розділу Розділ 3.2.</p>	
<p>Кнопка меню</p>	<p>Особливий тип кнопки, призначений для відкриття меню.</p>	

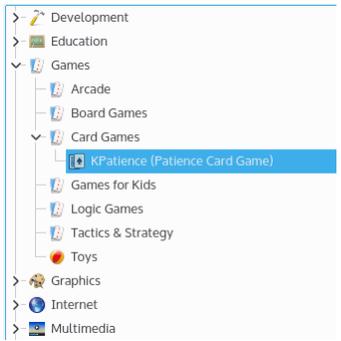
<p>Панель, або бічна панель, або панель набору інструментів</p>	<p>Такі панелі розташовуються обабіч або у нижній частині центрального віджета. За їхньою допомогою ви можете виконувати у програмі багато різних завдань. У текстовому редакторі на такій панелі може бути розташовано список відкритих документів, а у текстовому процесорі — список шаблонів зображень.</p>	
<p>Смужка поступу</p>	<p>Невеличка панель, за допомогою якої можна спостерігати за поступом тривалої дії. На такій панелі може бути показано дані щодо поточної тривалості виконання дії або просто зображення очікування (позначку, що рухається туди-сюди).</p>	
<p>Перемикач</p>	<p>Перемикачі використовуються у списках, де можна вибрати лише один пункт з багатьох.</p>	
<p>Панель гортання</p>	<p>Надає вам змогу здійснювати навігацію документом.</p>	
<p>Повзунок</p>	<p>Надає змогу вибрати числове значення параметра за допомогою пересування невеличкої кнопки у горизонтальному або вертикальному напрямку уздовж прямої.</p>	

Основи KDE

Лічильник	Надає змогу вибрати числове значення параметра натисканням невеличких стрілочок вгору і вниз, розташованих праворуч від поля значення (натискання стрілки вниз призводить до зменшення значення, а стрілки вгору — збільшення), або ввести його безпосередньо до текстового блоку .	
Смужка стану	Смужки стану розташовуються у нижній частині вікон багатьох програм. На них може бути показано дані щодо того, яку дію зараз виконує програма. Наприклад, у вікні програми для перегляду сторінок інтернету може бути показано поступ завантаження сторінки, а у текстовому процесорі — поточна кількість слів у документі.	
Вкладка	Вкладки розташовуються у верхній частині вікна і надають змогу вибирати для вмісту основної частини вікна один з декількох варіантів.	
Текстова ділянка	Надає змогу вводити значні обсяги текстових даних, типово у декілька рядків або абзаців. На відміну від текстового блоку , натискання Enter у такій ділянці зазвичай означає, що слід почати введення наступного абзацу тексту.	

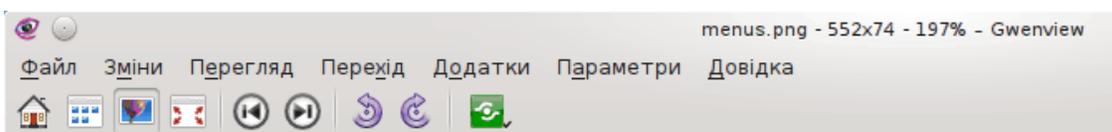
Основи KDE

Текстовий блок	<p>Однорядкове поле для введення тексту, за допомогою якого можна ввести невеличкий текстовий фрагмент. Типово, натискання клавіші Enter у текстовому блоці призводить до тих самих наслідків, що і натискання кнопки Гаразд.</p>	
Смужка заголовка	<p>Ця смужка розташовується у верхній частині кожного вікна. На ній буде показано назву програми і, зазвичай, дані щодо того, що робить програма, наприклад, у вікні програми для перегляду сторінок інтернету на смужці заголовка буде показано заголовок сторінки, а у текстовому процесорі — назва файла відкритого документа.</p>	
Панель інструментів	<p>Панелі інструментів розташовуються у верхній частині вікон багатьох програм, одразу під смужкою меню. За допомогою панелей інструментів можна отримати доступ до багатьох типових функціональних можливостей запущеної програми, зокрема дій Зберегти або Друкувати.</p>	

<p>Ієрархічний перегляд</p>	<p>За допомогою ієрархічного перегляду ви можете здійснювати вибір з ієрархічного списку варіантів. Розділи або категорії ієрархічного списку може бути згорнуто. Під згорнутими пунктами не показується їхній вміст, стрілочку такого пункту спрямовано праворуч, до заголовка пункту. Розділи може бути також розгорнуто, тоді під основним пунктом буде показано список підпунктів, а стрілочка ліворуч від заголовка вказуватиме вниз, до підпунктів. Щоб розгорнути гілку ієрархічного списку, натисніть стрілочку ліворуч від заголовка розділу, який слід розгорнути, двічі клацніть на заголовку, або позначте заголовок основного пункту за допомогою клавіш зі стрілками на клавіатурі і натисніть клавішу Enter або клавішу +. Щоб згорнути частину ієрархічного списку, натисніть стрілочку, двічі клацніть на заголовку цієї частини або натисніть клавішу Enter чи клавішу -.</p>	
-----------------------------	---	---

3.2 Типові меню

Описані тут меню є у багатьох програмах комплексу програм KDE. Втім, у більшості програм набагато більше пунктів меню, ніж описано у цьому розділі, у інших же — немає деяких з цих пунктів.

Смужка меню Gwenview.

У вікнах деяких програм, зокрема Dolphin, типово не показано смужку меню. Наказати програмі показувати цю смужку можна натисканням комбінації клавіш Ctrl-M. Цією з комбінацією клавіш можна вимкнути показ смужки меню у програмах, у яких передбачено приховування смужки меню.

3.2.1 Меню «Файл»

За допомогою пунктів меню Файл ви зможете виконувати дії над поточним відкритим файлом та отримувати доступ до загальних завдань програм.

Серед типових пунктів цього меню такі:

Файл → Створити (Ctrl+N)

Пункт створення файла.

Файл → Нове вікно

Відкриває нове вікно програми.

Файл → Відкрити... (Ctrl+O)

Відкриває вже створений файл, придатний до читання у програмі.

Файл → Зберегти (Ctrl+S)

Зберігає поточний файл. Якщо файл з відповідною назвою вже існує, його буде перезаписано.

Файл → Зберегти як...

Зберігає поточні дані до файла з новою назвою.

Файл → Зберегти все

Зберігає всі відкриті у програмі файли.

Файл → Перезавантажити (F5)

Перезавантажує поточний файл.

Файл → Перезавантажити всі

Перезавантажує всі відкриті файли.

Файл → Друкувати... (Ctrl+P)

Надрукувати файл. Скористайтесь пунктом Надрукувати до файла (PDF), щоб створити файл PDF, або виберіть діапазон сторінок, щоб вивести лише вказані вами сторінки до нового файла PDF.

Файл → Закрити (Ctrl+W)

Закриває поточний файл.

Файл → Закрити всі

Закриває всі відкриті файли.

Файл → Вийти (Ctrl+Q)

Завершує роботу програми.

3.2.2 Меню «Зміни»

За допомогою пунктів меню Зміни ви зможете вносити зміни до поточного файла.

Зміни → Вернути (Ctrl+Z)

Скасувати останню дію, яку було виконано над документом.

Зміни → Повторити (Ctrl+Shift+Z)

Повторити останню скасовану дію, яку було виконано над документом.

Зміни → Вирізати (Ctrl+X)

Вилучає поточний позначений фрагмент файла, якщо у файлі щось позначено, і вставляє замість нього вміст буфера обміну даними системи.

Зміни → Копіювати (Ctrl+C)

Розташовує копію поточного позначеного фрагмента файла, якщо у файлі щось позначено, у буфері обміну даними системи.

Зміни → Вставити (Ctrl+V)

Копіює перший з пунктів у буфері обміну даними системи, якщо такий буде виявлено, до поточної позиції у файлі.

Зміни → Вибрати все (Ctrl+A)

Позначає весь вміст поточного відкритого файла.

Зміни → Пошук... (Ctrl+F)

Надає вам змогу виконати пошук тексту у поточному відкритому файлі.

Зміни → Замінити... (Ctrl+R)

Надає вам змогу виконати пошук фрагмента тексту у поточному відкритому файлі і замінити його на якийсь інший фрагмент тексту.

Зміни → Знайти далі (F3)

Наказує програмі перейти до наступного фрагмента, знайденого під час попередньої дії з пошуку.

Зміни → Знайти позаду (Shift+F3)

Наказує програмі перейти до попереднього фрагмента, знайденого під час попередньої дії з пошуку.

3.2.3 Меню «Перегляд»

За допомогою меню Перегляд ви зможете змінити умови перегляду поточного відкритого файла і/або компонування вікна програми.

У цьому меню ви знайдете пункти, перелік яких залежить від програми, якою ви користуєтесь.

3.2.4 Меню «Інструменти»

За допомогою меню Інструменти ви зможете виконувати певні дії над поточним відкритим файлом.

Інструменти → Автоматична перевірка правопису (Ctrl+Shift+O)

Перевірити, чи є у тексті помилки правопису. Щоб дізнатися більше, зверніться до розділу Розділ 4.3.2.

Інструменти → Перевірка правопису...

Відкриває вікно програми перевірки правопису. Цю програму спеціально розроблено для того, щоб допомогти вам у пошуку і виправленні всіх помилок правопису. Щоб дізнатися про неї більше, зверніться до розділу Розділ 4.3.1.

Інструменти → Перевірка правопису (від курсора)...

За допомогою цього пункту можна запустити засіб перевірки правопису, але перевірка виконуватиметься не у всьому тексті, а лише у фрагменті тексту від поточного розташування курсора до кінця тексту. Щоб дізнатися більше про інструмент перевірки правопису, зверніться до розділу Розділ 4.3.1.

Інструменти → Перевірка правопису вибраного...

За допомогою цього пункту можна запустити засіб перевірки правопису, але перевірка виконуватиметься не у всьому тексті, а лише у його позначеному фрагменті. Щоб дізнатися більше про інструмент перевірки правопису, зверніться до розділу Розділ 4.3.1.

Інструменти → Змінити словник...

За допомогою цього пункту ви можете змінити словник, який буде використано для перевірки правопису. Щоб дізнатися більше про інструмент перевірки правопису, зверніться до розділу Розділ 4.3.3.

3.2.5 Меню «Параметри»

За допомогою меню Параметри ви можете налаштувати програму.

У цьому меню, типово, ви побачите такі пункти:

Інструменти → Показувати смужку меню (Ctrl+M)

Вмикає або вимикає показ смужки меню. Знову показати сховану смужку меню можна за допомогою контекстного меню, яке можна викликати повторним натисканням комбінації клавіш Ctrl+M. Якщо смужку меню буде приховано, у контекстному меню, яке відкривається клацанням правою кнопкою миші у будь-якій точці панелі перегляду, буде додатковий пункт, Показати смужку меню.

Параметри → Показувати смужку стану

Вмикає та вимикає показ смужки стану. Деякі з програм KDE використовують смужку стану у нижній частині вікна для показу корисних даних.

Параметри → Показані панелі

Надає вам змогу наказати програмі показувати або приховувати певні панелі інструментів, підтримку яких передбачено у програмі.

Параметри → Показати смужку стану

Якщо позначено цей пункт, внизу вікна програми ви побачите невеличку панель, у якій міститиметься інформація щодо стану. Якщо позначки поряд з цим пунктом не буде, смужку стану буде сховано.

Параметри → Налаштувати скорочення...

Надає вам змогу вмикати, вимикати та змінювати клавіатурні скорочення. Щоб дізнатися про це більше, зверніться до розділу Розділ 5.2.

Параметри → Налаштувати пенали...

Надає вам змогу налаштовувати вміст, компонування, текст та піктограми панелі інструментів. Щоб дізнатися більше, зверніться до розділу Розділ 5.1.

Параметри → Налаштувати сповіщення...

Показує стандартне діалогове вікно KDE для налаштування повідомлень, в якому ви можете змінити повідомлення (звуки, повідомлення, тощо), що використовуються програмою.

Щоб дізнатися про те, як налаштувати сповіщення, будь ласка, ознайомтеся з документацією до модуля «Системних параметрів» [Керування сповіщеннями](#).

Параметри → Налаштувати назва програми...

Відкриває панель налаштування поточної програми.

3.2.6 Меню «Довідка»

За допомогою меню Довідка ви можете отримати доступ до документації з програми та інших корисних даних.

Довідка → Підручник з назва програми (F1)

Викликає систему довідки і відкриває сторінку підручника з поточної програми.

Довідка → Що це? (Shift+F1)

Змінює вигляд вказівника миші на поєднання стрілочки зі знаком питання. Якщо після вибору цього пункту меню ви наведете вказівник миші на якийсь з елементів інтерфейсу програми і клацнете лівою кнопкою миші, буде відкрито панель довідки (якщо таку довідку передбачено) з описом призначення елемента інтерфейсу.

Довідка → Підказка дня

За допомогою цього пункту меню можна відкрити діалогове вікно поради дня. За допомогою кнопок цього діалогового вікна ви можете ознайомитися з усіма порадами та визначити, чи слід показувати поради під час запуску програми.

Зауваження: підказки надаються не в усіх програмах.

Довідка → Надіслати звіт про помилку...

Відкриває діалогове вікно повідомлення про ваду, у якому ви можете створити повідомлення про ваду або запит щодо реалізації можливості.

Довідка → Підтримати фінансово

Відкриває [сторінку фінансової підтримки](#), за допомогою якої ви можете підтримати команду KDE та її проєкти.

Довідка → Перемкнути мову програми...

Відкриває діалогове вікно, за допомогою якого ви можете вказати Головну мову та Запасну мову інтерфейсу програми.

Довідка → Про назва програми

За допомогою цього пункту можна переглянути дані щодо версії, авторів та перекладачів програми.

Довідка → Про KDE

Відкриває вікно з відомостями про версію KDE та іншими базовими відомостями.

3.2.7 Подяки

Особлива подяка анонімному учасникові Google Code-In 2011 за написання більшої частини цього розділу.

3.3 Загальні клавіатурні скорочення

У робочих просторах Плазми передбачено клавіатурні скорочення, за допомогою яких ви зможете виконувати багато завдань без потреби у використанні миші. Якщо ви користуєтеся в основному клавіатурою, ці скорочення допоможуть вам зекономити багато часу.

У цьому списку містяться найпоширеніші клавіатурні скорочення, підтримку яких передбачено у робочому просторі та багатьох програмах, з якими у ньому можна працювати. Для кожної з програм передбачено і власні клавіатурні скорочення, отже, для ознайомлення з повним списком цих скорочень варто прочитати підручник з програми.

Примітка

Використане нижче позначення для клавіші Meta відповідає нетиповій клавіші, яка використовується на багатьох клавіатурах. На клавіатурах, призначених для роботи у Microsoft® Windows®, на цій клавіші, зазвичай, ви можете побачити логотип Windows®. На клавіатурах, створених для роботи з комп'ютерами Mac®, ця клавіша називається Command, на ній зображено логотип компанії Apple® та/або символ ⌘. На клавіатурах, розроблених для роботи у системах UNIX®, ця клавіша називається Meta, на ній, зазвичай, зображено ромб: ◆.

3.3.1 Робота з вікнами

За допомогою цих клавіатурних скорочень, ви зможете виконувати усі типи дій з вікнами: відкривати вікна, закривати вікна, пересувати вікна або перемикатися між вікнами.

3.3.1.1 Запуск і завершення роботи програм

За допомогою цих клавіатурних скорочень вам буде простіше розпочинати або завершувати роботу програм.

Клавіатурне скорочення	Опис
Meta	Відкрити інструмент запуску програм
Alt+Пробіл / Alt+F2	Інтерфейс запуску команд
Ctrl+Esc	Відкрити вікно програми «Системні процеси»
Alt+F4	Закрити
Ctrl+Q	Вийти
Ctrl+Alt+Esc	Примусово завершити роботу

3.3.1.2 Пересування

За допомогою цих клавіатурних скорочень ви зможете пересуватися вікнами, просторами дій та стільницями.

Клавіатурне скорочення	Опис
Ctrl+F10	Показ вікон
Ctrl+F9	Показати вікна на поточній стільниці
Ctrl+F7	Показати вікна лише поточної програми
Ctrl+F12	Показати стільницю
Ctrl+Alt+A	Активізувати вікно, що потребує уваги
Alt+Tab	Прогулянка вікнами
Alt+Shift+Tab	Прогулянка вікнами (у зворотному напрямку)
Alt+F3	Відкрити меню дій над вікном
Meta+Alt+↑	Перемкнутися на верхнє вікно
Meta+Alt+↓	Перемкнутися на вікно вниз
Meta+Alt+←	Перемкнутися на вікно ліворуч
Meta+Alt+→	Перемкнутися на вікно праворуч

3.3.1.3 Панорамування і зміна масштабу

Хочете роздивитися щось ближче? У робочих просторах Плазми передбачено можливість зміни масштабу та пересування стільницею за допомогою клавіатури, отже, ви зможете збільшити масштаб зображення навіть у програмі, де не передбачено збільшення масштабу засобами самої програми.

Клавіатурне скорочення	Опис
Meta+=	Збільшити
Meta+-	Зменшити
Meta+0	Звичайний розмір
Meta+↑	Панорамування вгору
Meta+↓	Панорамування вниз
Meta+←	Панорамування ліворуч, пересунути вікно на монітор ліворуч ¹
Meta+→	Панорамування праворуч, пересунуто вікно на монітор праворуч ¹
Meta+PgUp	Максимізувати/Відновити вікно
Meta+PgDn	Мінімізувати вікно

3.3.2 Робота з просторами дій та віртуальними стільницями

За допомогою цих клавіатурних скорочень ви зможете перемикатися між [просторами дій](#) та [віртуальними стільницями](#) та керувати ними.

Клавіатурне скорочення	Опис
Meta+Q / Alt+D,Alt+A	Керування просторами дій
Meta+Tab	Наступний простір дій
Meta+Shift+Tab	Попередній простір дій
Ctrl+F1	Перемкнутися на стільницю 1
Ctrl+F2	Перемкнутися на стільницю 2
Ctrl+F3	Перемкнутися на стільницю 3
Ctrl+F4	Перемкнутися на стільницю 4

3.3.3 Робота зі стільницею

За допомогою цих клавіатурних скорочень ви зможете працювати зі стільницею Плазми і панелями.

Клавіатурне скорочення	Опис
AltD A	Додати віджети
AltD R	Вилучити віджет віджет
AltD L	Заблокувати/Розблокувати віджети
AltD S	Параметри віджета
Ctrl+F12	Показати стільницю
AltD T	Запустити пов'язану програму

¹ У середовищі із декількома моніторами

Alt+D,Alt+S	Параметри стільниці
-------------	---------------------

3.3.4 Як отримати довідку

Потрібна довідка? Достатньо натиснути лише одну клавішу і ви зможете ознайомитися з підручником з програми. У деяких програмах навіть передбачено можливість отримання додаткової інформації щодо елементів інтерфейсу, на які наведено вказівник миші.

Клавіатурне скорочення	Опис
F1	Довідка
Shift+F1	Що це?

3.3.5 Робота з документами

Працюєте з текстовим документом, електронною таблицею чи сайтом? Ці клавіатурні скорочення допоможуть впоратися з багатьма завданнями набагато простіше за звичні способи.

Клавіатурне скорочення	Опис
F5	Оновити
Ctrl+A	Позначити все
Ctrl+Z	Скасувати
Ctrl+Shift+Z	Повторити скасовану дію
Ctrl+X	Вирізати
Ctrl+C	Копіювати
Ctrl+V	Вставити
Ctrl+N	Створити
Ctrl+P	Надрукувати
Ctrl+S	Зберегти
Ctrl+F	Знайти
Ctrl+W	Закрити документ або вкладку

3.3.6 Робота з файлами

Якщо ви працюєте з діалоговим вікном відкриття або збереження файлів чи програмою для керування Dolphin, описані нижче клавіатурні скорочення допоможуть вам зекономити час на виконанні простих дій з файлами. Зауважте, що деякі з понять, пов'язаних з діями над файлами, поширюються і на дії з документами, отже, деякі з клавіатурних скорочень збігаються з їхніми відповідниками для документів, описаними вище.

Клавіатурне скорочення	Опис
Ctrl+Z	Скасувати
Ctrl+X	Вирізати
Ctrl+C	Копіювати
Ctrl+V	Вставити
Ctrl+A	Позначити все

Ctrl+L	Замінити адресу
Ctrl+Shift+A	Інвертувати позначення
Alt+←	Назад
Alt+→	Вперед
Alt+↑	Вище (до теки, у якій міститься поточна тека)
Alt+Home	Домашня тека
Delete	Пересунути до смітника
Shift+Delete	Остаточо вилучити

3.3.7 Зміна гучності і яскравості

Окрім стандартного набору клавіш, на багатьох комп'ютерах та ноутбуках ви зможете скористатися додатковими клавішами або кнопками, призначеними для зміни гучності або яскравості зображення на моніторі (якщо така зміна можлива). Звичайно ж, ви можете користуватися цими клавішами і кнопками для виконання відповідних дій і у робочих просторах Плазми.

Якщо на вашій клавіатурі немає відповідних клавіш, ознайомтеся з розділом [Розділ 3.3.9](#), щоб дізнатися як призначити клавіатурні скорочення для виконання цих дій.

3.3.8 Завершення роботи за комп'ютером

Роботу завершено? Скористайтеся цими клавіатурними скороченнями, щоб належним чином попрощатися з комп'ютером!

Клавіатурне скорочення	Опис
Ctrl+Alt+L	Заблокувати екран
Ctrl+Alt+Del	Вийти

3.3.9 Внесення змін до скорочень

Клавіатурні скорочення, описані у розділах [Робота з вікнами](#), [Завершення роботи за комп'ютером](#), [Зміна гучності та яскравості](#) та [Робота із просторами дій і віртуальними стільницями](#) називаються загальними клавіатурними скороченнями, оскільки ними можна скористатися незалежно від того, яке з вікон відкрито на екрані. Внести зміни до цих скорочень можна за допомогою [сторінки загальних скорочень програми «Системні параметри»](#), де ці скорочення розподілено на групи, відповідно до компонентів KDE.

Клавіатурні скорочення, описані у розділі [Робота зі стільницею](#), змінювати не можна.

Клавіатурні скорочення, описані у розділах [Робота з документами](#) та [Отримання довідки](#), встановлюються на рівні окремих програм. У більшості програм KDE для внесення змін до цих скорочень передбачено діалогове вікно редагування загальних клавіатурних скорочень. Зміни до клавіатурних скорочень, описаних у розділі [робота з файлами](#), можна внести у той самий спосіб за допомогою вікна програми для керування файлами, наприклад Dolphin або Konqueror, але їх не можна змінити за допомогою діалогових вікон відкриття та збереження файлів та інших подібних діалогових вікон.

Розділ 4

Типові завдання

4.1 Навігація документами

4.1.1 Гортання

Ймовірно, ви вже знайомі зі смужкою гортання, яку програми показують у правій частині (іноді і у нижній частині) панелей документів. За допомогою цієї смужки ви можете пересуватися документом. Втім, передбачено і ще декілька способів пересування документом, які є швидшими і простішими.

У деяких мишах передбачено коліщатко у передній частині. Ви можете крутити його вперед або назад, щоб пересуватися документом. Якщо під час такого прокручування ви натиснете і утримуватимете натисненою клавішу Shift, програма гортатиме документ швидше.

Якщо ви користуєтеся портативним комп'ютером, наприклад ноутбуком, ви можете гортати документ за допомогою сенсорної панелі. У деяких комп'ютерах передбачено гортання документа у вертикальному напрямку у відповідь на рух пальцем на правому краю сенсорної панелі і гортання документів у горизонтальному напрямку у відповідь на рух пальцем на нижньому краю сенсорної панелі. У інших, гортання здійснюється за допомогою двох пальців: пересуньте два пальці ліворуч або праворуч, щоб прогорнути документ у горизонтальному напрямку. Оскільки під час таких рухів пальцями імітується гортання коліщатком миші, ви також можете натиснути і утримувати клавішу Shift, щоб пришвидшити гортання.

Якщо ви користуєтеся робочим простором Плазми, ви можете керувати поведінкою миші за допомогою [модуля керування мишею «Системних параметрів»](#), а поведінкою сенсорної панелі за допомогою модуля керування сенсорними панелями «Системних параметрів». Якщо ви не користуєтеся робочим простором Плазми, налаштування можна виконати за допомогою відповідних засобів вашої операційної системи або стільничного середовища.

Крім того, ви можете скористатися декількома пунктами контекстного меню смужки гортання. Доступ до цього контекстного меню можна отримати наведенням вказівника миші на довільне місце смужки гортання з наступним клацанням правою кнопкою миші. У контекстному меню ви побачите такі пункти:

Прокрутити сюди

Гортання безпосередньо до місця, яке відповідає точці, у якій відбулося клацання правою кнопкою миші на смужці гортання. Ця дія еквівалентна до простого клацання лівою кнопкою миші у відповідній точці смужки гортання.

Верх (Ctrl+Home)

Перейти на початок документа.

Низ (Ctrl+End)

Перейти до кінця документа.

Сторінка вгору (PgUp)

Перейти до попередньої сторінки документа, якщо ви переглядаєте документ, поділений на друковані сторінки, або перейти на один екран вище для всіх інших типів документів.

Сторінка вниз (PgDn)

Перейти до наступної сторінки документа, якщо ви переглядаєте документ, поділений на друковані сторінки, або перейти на один екран нижче для всіх інших типів документів.

Прокрутити вгору

Виконати гортання на одиницю виміру документа (зазвичай, на один рядок) вгору. Дія, еквівалентна до натискання кнопки зі стрілочкою вгору у верхній частині смужки гортання.

Прокрутити вниз

Виконати гортання на одиницю виміру документа (зазвичай, на один рядок) вниз. Дія, еквівалентна до натискання кнопки зі стрілочкою вниз у нижній частині смужки гортання.

4.1.2 Зміна масштабу

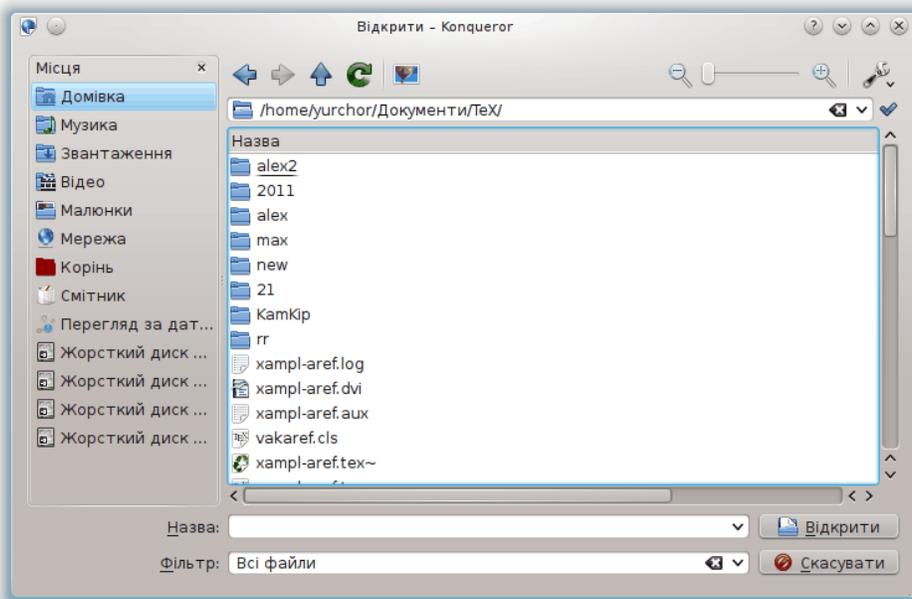
У багатьох програмах передбачено можливості масштабування. За допомогою масштабування можна збільшити або зменшити масштаб перегляду документа. Зазвичай, пункти керування масштабом розташовано у меню «Перегляд». Іноді масштабом можна керувати за допомогою смужки стану вікна програми.

Змінити масштаб можна і за допомогою клавіатури: натисніть комбінацію клавіш Ctrl++, щоб збільшити масштаб, або комбінацію клавіш Ctrl+-, щоб зменшити масштаб. Якщо у вашій системі передбачено гортання за допомогою коліщатка миші або сенсорної панелі, як це описано у розділі Розділ 4.1.1, ви можете змінювати масштаб, натиснувши і утримуючи натиснутою клавішу Ctrl з одночасним гортанням у описаний у цьому розділі спосіб.

4.2 Відкриття і збереження файлів

4.2.1 Вступ

Багато програм комплексу програм KDE працюють з файлами. У більшості програм передбачено меню Файл, у якому ви знайдете пункти, призначені для відкриття та збереження файлів. Щоб дізнатися про це більше, зверніться до розділу Розділ 3.2.1. Втім, існує багато інших дій, які потребують вибору певного файла. Незалежно від призначення цієї дії, у всіх програмах комплексу програм KDE використовується однакове вікно вибору файлів.

Відкриття файла у Konqueror.

4.2.2 Вікно вибору файлів

Панель інструментів

На цій панелі містяться стандартні кнопки інструментів навігації:

Назад

За допомогою цієї кнопки можна повернути переглядач тек до перегляду попередньої теки з журналу перегляду. Якщо попередніх тек у журналі немає, цю кнопку буде вимкнено.

Вперед

За допомогою цієї кнопки можна повернути переглядач тек до перегляду наступної теки з журналу перегляду. Якщо наступних тек у журналі немає, цю кнопку буде вимкнено.

Батьківська тека

За допомогою цієї кнопки можна перевести фокус інструменту перегляду теки на один рівень вище у ієрархії тек, якщо це можливо.

Перезавантажити (F5)

Перезавантажує вміст теки, щоб відтворити всі зміни, які могло бути внесено з часу попереднього завантаження даних щодо вмісту.

Показати перегляд

Показує попередній перегляд вмісту кожного файла на панелі вмісту теки.

Повзунок масштабу

За допомогою цього повзунка можна змінювати розмір піктограм або зображень попереднього перегляду, показаних на панелі перегляду вмісту теки.

Параметри

Параметри → Упорядкування

Основи KDE

Параметри → Упорядкування → За назвою
Упорядкувати файли у списку файлів теки за рядками назв цих файлів.

Параметри → Упорядкування → За розміром
Упорядкувати файли у списку файлів теки за розміром цих файлів.

Параметри → Упорядкування → За датою
Упорядкувати файли у списку файлів теки за датами останнього внесення змін до цих файлів.

Параметри → Упорядкування → За типом
Упорядкувати файли у списку файлів теки за типами цих файлів.

Параметри → Упорядкування → За спаданням
Якщо цей пункт не позначено (типовий стан), файли у теці буде впорядковано за зростанням. (Наприклад, впорядковані за абеткою файли буде розташовано від «А» до «Я», файли з меншими номерами у назвах будуть стояти у списку вище за файли з більшими номерами.) Якщо ж пункт буде позначено, файли у теці буде впорядковано за спаданням (показано у зворотному порядку).

Параметри → Упорядкування → Теки спочатку
Якщо позначено (типовий стан), теки буде показано у списку перед звичайними файлами.

Параметри → Перегляд

Параметри → Перегляд → Стислий вигляд
За натискання цієї кнопки у переглядачі буде показано лише назви файлів.

Параметри → Перегляд → Детальний вигляд
За натискання цієї кнопки у переглядачі буде показано дані про Назву, Дату створення і Розмір файлів.

Параметри → View → Ієрархічний вигляд
Подібний до скороченого вигляду, але теки можна розгортати для перегляду їхнього вмісту.

Параметри → Перегляд → Детальний ієрархічний вигляд
У цьому режимі також можна розгортати теки, але буде показано додаткові стовпчики даних з детального вигляду.

Параметри → Показувати приховані файли (Alt+.)

Показати файли або теки, які за звичайних умов буде приховано вашою операційною системою. Іншим клавіатурним скороченням для виконання цієї дії є F8.

Параметри → Показати панель швидкого доступу (F9)

Наказує системі показати панель швидкого доступу (місць), за допомогою якої можна отримати доступ до закладок місць, дисків та інших носіїв даних.

Параметри → Показати закладки

Показати додаткову піктограму на панелі, за допомогою якої можна буде отримати доступ до закладок, списку збережених важливих адрес тек.

Параметри → Показати бічний перегляд

Показати панель перегляду вмісту поточного позначеного файла праворуч від панелі перегляду вмісту теки.

Закладки

Ця кнопка відкриває підменю, за допомогою якого ви змінити або додати закладку, а також створити нову теку закладок.

Панель адреси

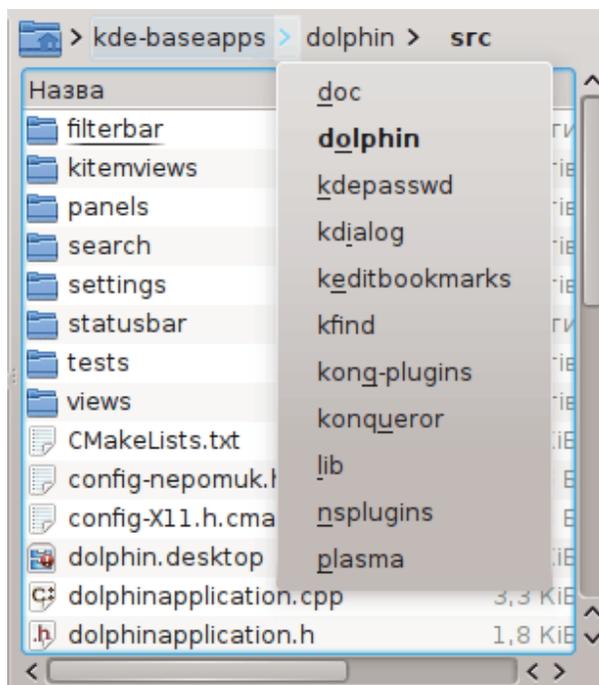
У смужці адреси, розташованій у верхній частині панелі перегляду вмісту теки, буде показано шлях до поточної теки. Смужка адреси може працювати у одному з двох режимів:

Режим послідовного перегляду

У режимі «послідовного перегляду», який є типовим, кожній з назв тек на шляху до поточної теки відповідатиме власна кнопка. Натискання цієї кнопки призведе до відкриття на панелі перегляду вмісту відповідної теки. Крім того, якщо ви натиснете кнопку «>», розташовану праворуч від кнопки теки, програма відкриє

Основи KDE

меню, за допомогою якого ви зможете наказати відкрити одну з підтек відповідної теки.

Смужка адреси у режимі послідовного перегляду.

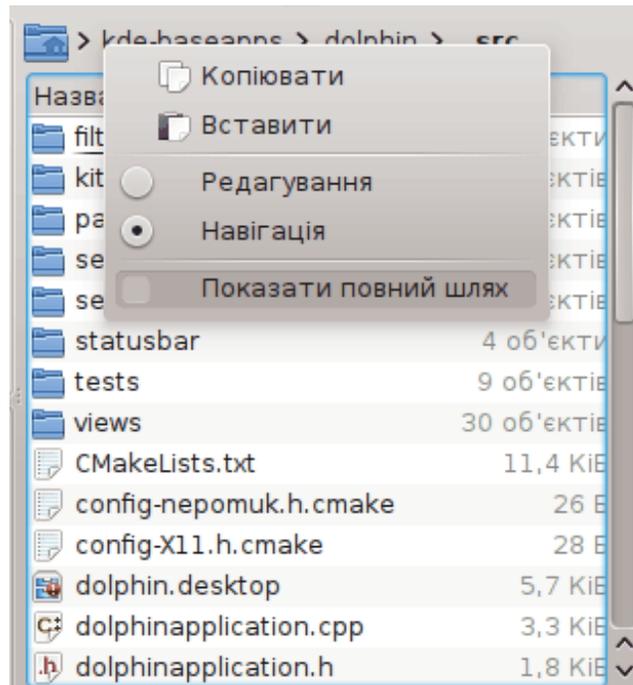
Режим змінної адреси

Якщо у режимі послідовного перегляду ви наведете вказівник миші на сіру область праворуч від візуального представлення шляху і клацнете лівою кнопкою миші, смужка адреси перемкнеться у режимі «змінної адреси», у якому ви зможете змінити адресу за допомогою клавіатури. Щоб повернути програму у режим послідовного перегляду, наведіть вказівник на позначку, розташовану праворуч від смужки адреси, і ще раз клацніть лівою кнопкою миші.

Смужка адреси у режимі змінної адреси.

У контекстному меню панелі адреси передбачено пункти для перемикання режимів, копіювання та вставлення адреси за допомогою буфера обміну даними. Останній пункт меню призначено для перемикання рядка адреси між режимом показу повної адреси, починаючи з кореневої теки файлової системи, та режимом показу адреси, починаючи з одного з записів списку місць.

Список Місця

Стандартний список записів місць KDE, який використовується спільно у Dolphin та інших програмах для керування файлами.

Панель перегляду вмісту теки

Найбільшу частину вікна вибору файлів займає область списку всіх записів у поточній теці. Щоб вибрати у цьому списку файл або теку, наведіть на відповідний пункт вказівник миші і двічі клацніть лівою кнопкою миші або позначте потрібний пункт і натисніть кнопку Відкрити або Зберегти.

Можна одночасно позначити декілька файлів. Щоб вибрати потрібні файли або зняти вибір з певних файлів, які вже було вибрано, натисніть і утримуйте натисненою клавішу Ctrl, наведіть вказівник на пункт кожного з відповідних файлів, клацніть лівою кнопкою миші, а потім відпустіть клавішу Ctrl. Щоб вибрати неперервну групу файлів, наведіть вказівник миші на перший файл з групи, клацніть лівою кнопкою миші, натисніть і утримуйте натисненою клавішу Shift, наведіть вказівник миші на останній файл у групі, клацніть лівою кнопкою миші, а потім відпустіть клавішу Shift.

Для панелі перегляду вмісту теки передбачено обмежений набір дій над файлами. Доступ до цих дій можна отримати за допомогою контекстного меню (клацання правою кнопкою миші) або за допомогою клавіатурних скорочень. У контекстному меню панелі передбачено такі пункти дій:

Створити...

Створити новий файл або теку.

Пересунути до смітника... (Del)

Пересунути поточний позначений пункт до теки смітника.

Впорядкування

Доступ до цього підменю можна також отримати за допомогою панелі інструментів, як це описано у розділі [Параметри](#) → [Упорядкування](#).

Перегляд

Доступ до цього підменю можна також отримати за допомогою панелі інструментів, як це описано у розділі [Параметри](#) → [Перегляд](#).

Відкрити менеджер файлів

Відкрити поточну теку у типовій програмі для керування файлами.

Властивості (Alt+Enter)

Відкрити вікно властивостей, за допомогою якого можна переглядати та змінювати різноманітні типи метаданих, пов'язаних з поточним позначеним файлом чи текою.

Панель попереднього перегляду

Якщо ця панель буде увімкнено, на ній система показуватиме попередній перегляд вмісту поточного позначеного файла.

Поле Назва

Якщо на панелі перегляду вмісту теки буде позначено файл, у цьому полі буде показано назву файла. Крім того, назву можна ввести до цього поля вручну.

Поле Фільтр

Якщо вам потрібно відкрити файл, за допомогою поля Фільтр ви можете виконати фільтрування списку файлів на панелі показу вмісту теки. У фільтрі можна використовувати стандартні замітники, шаблони слід відокремлювати пробілами. Наприклад, ви можете вказати фільтр *.crr *.h *.moc, щоб наказати системі показувати лише типові файли кодів програм на основі бібліотеки Qt™.

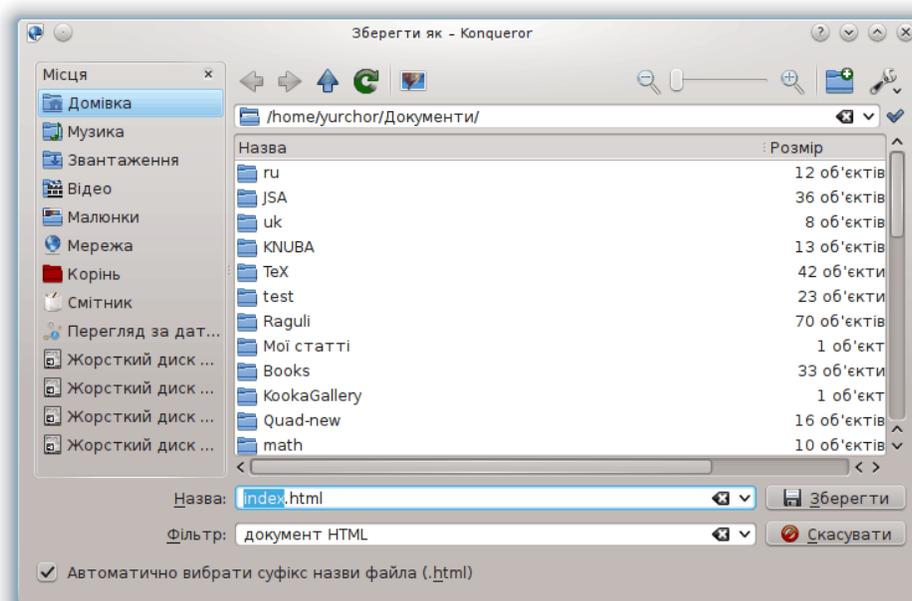
Щоб було показано всі файли, просто введіть у поле фільтрування символ зірочки, *.

У полі фільтрування передбачено запам'ятовування останніх 10 шаблонів, щоб скористатися одним з них, натисніть кнопку зі стрілочкою, розташовану праворуч від поля, і виберіть потрібний рядок шаблону зі списку. Ви можете вимкнути фільтр натисканням кнопки Вилучити текст, розташованої ліворуч від кнопки автоматичного доповнення.

Під час збереження файла у полі Фільтр буде показано спадний список, за допомогою якого ви зможете вибрати один з типів файлів, підтримку яких передбачено у програмі. Вибравши один з цих типів, ви накажете програмі зберегти дані у відповідному форматі.

Автоматично вибрати суфікс назви файла

Цей пункт з'являтиметься, якщо ви зберігатимете файл. Якщо пункт буде позначено (типовий стан), програма автоматично додасть типовий суфікс назви для вибраного типу файлів до назви файла, якщо цей суфікс ще не вказано у полі Назва. Суфікс назви файла, який буде використано, має бути показано у дужках наприкінці мітки поряд з полем для позначки.

Збереження файла у Konqueror.

Кнопка Відкрити або Зберегти

Залежно від дії, яку має бути виконано, буде показано кнопку Відкрити або Зберегти. Натискання цієї кнопки призведе до закриття вікна вибору файлів і виконання відповідної дії.

Кнопка Скасувати

Натискання кнопки Скасувати призведе до закриття діалогового вікна вибору файлів без виконання будь-яких дій.

4.2.3 Подяки

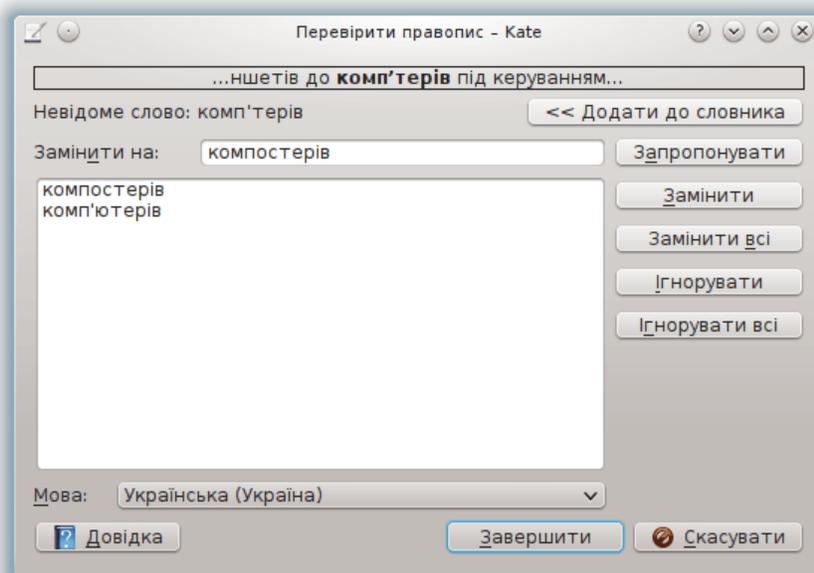
Особлива подяка учаснику Google Code-In 2011 Alexey Subach за написання частини цього розділу.

4.3 Перевірка правопису

Sonnet — утиліта перевірки правопису для програм KDE, зокрема Kate, KMail і Calligra Words. Вона надає графічний інтерфейс до різноманітних вільних програм для перевірки правопису.

Щоб скористатися Sonnet, вам слід встановити програму для перевірки правопису, зокрема GNU Aspell, Hspell або Hunspell, та словники для мов, якими ви маєте намір користуватися.

4.3.1 Перевірка правопису

Виправлення помилок правопису.

Щоб перевірити правопис, скористайтеся пунктом меню Tools → Перевірка правопису....

Якщо у вашому документі буде знайдено слово, яке, ймовірно, написано з помилками, його буде показано у верхньому рядку діалогового вікна. Sonnet спробує знайти відповідні заміники неправильно написаного слова. Найкращий відповідник буде показано праворуч від напису Замінити на. To accept this replacement, click on Replace.

Крім того, за допомогою Sonnet ви можете вибрати слово зі списку пропозицій і замінити ним слово, написане з помилками. За допомогою кнопки Запропонувати ви можете додати до списку пропозицій на основі словника ваш варіант.

Щоб зберегти початкове написання слова, натисніть кнопку Ігнорувати.

Щоб припинити перевірку і зберегти внесені зміни, натисніть кнопку Завершити.

Щоб припинити перевірку і скасувати всі внесені зміни, натисніть кнопку Скасувати.

Натисканням кнопки Замінити всі можна наказати програмі виконати заміну всіх слів з помилками за вибраний заміник, якщо ці помилки трапляються у всьому тексті документа.

Натисканням кнопки Ігнорувати всі можна наказати програмі ігнорувати ймовірну помилку у поточній позиції та всюди у документі.

Натискання кнопки Додати до словника призведе до додавання слова до вашого особистого словника. Після додавання слово вже не вважатиметься написаним з помилками.

Особистий словник є окремим від загальносистемного словником. Всі додані до нього записи не будуть доступними іншим користувачам системи.

За допомогою спадного списку Мова, розташованого у нижній частині діалогового вікна ви можете тимчасово перемкнути програму на використання іншого словника.

4.3.2 Автоматична перевірка правопису

У багатьох програмах передбачено автоматичну інтерактивну перевірку правопису. Щоб увімкнути цю можливість, скористайтеся пунктом меню Інструменти → Автоматична перевірка правопису.

Слова, у яких ймовірно є помилки, буде підкреслено червоною лінією. Щоб вибрати одну з пропозицій виправлення слова, наведіть на нього вказівник миші, клацніть правою кнопкою миші, виберіть підменю Правопис і у ньому виберіть правильний варіант написання. Крім того, за допомогою цього підменю ви можете наказати Sonnet ігнорувати слово у цьому документі за допомогою пункту Ігнорувати слово або наказати програмі додати слово до вашого особистого словника за допомогою пункту Додати до словника.

4.3.3 Налаштування Sonnet

Щоб змінити словник, який використовуватиметься для перевірки, скористайтеся пунктом меню Інструменти → Змінити словник.... У відповідь під полем поточного документа буде показано невеличку панель, за допомогою якої ви зможете змінити словник.

Щоб дізнатися більше про налаштування Sonnet, зверніться до [документації з модуля перевірки правопису «Системних параметрів»](#).

4.3.4 Подяки

Особлива подяка учасниці Google Code-In 2011 Salma Sultana за написання більшої частини цього розділу.

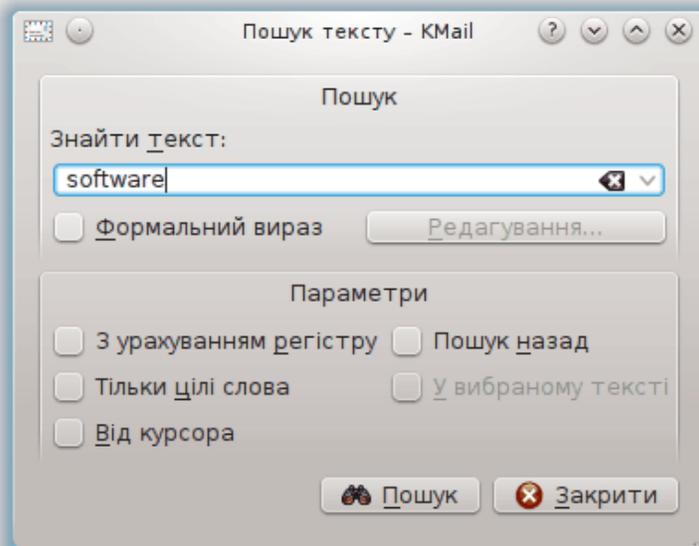
4.4 Пошук з заміною

За допомогою функціональної можливості пошуку, передбаченої у багатьох програмах комплексу програм KDE ви зможете виконувати пошук певних фрагментів тексту у документі. Функціональна можливість заміни надасть вам змогу замінювати знайдені фрагменти тексту іншими, вказаними вами фрагментами.

Доступ до обох можливостей здійснюється за допомогою меню Зміни основного меню програми. Докладніші відомості про це меню можна знайти у розділі Розділ 3.2.2.

4.4.1 Функціональна можливість пошуку

За допомогою функціональної можливості пошуку ви можете наказати програмі виконати пошук у документі фрагмента тексту і позначити його.

Шукаємо income у Calligra Sheets.

Щоб скористатися можливістю пошуку, виберіть пункт меню Зміни → Пошук... або натисніть комбінацію клавіш Ctrl+F. Після цього у полі Знайти текст: вкажіть фрагмент тексту, який слід знайти.

Якщо буде позначено пункт Формальний вираз ви зможете виконати пошук на основі формального виразу. Натисніть кнопку Редагування, щоб вибрати і додати поширені символи формальних виразів, зокрема Будь-який пропуск або Початок рядка. Якщо встановлено Kate, ви можете ознайомитися з додатковими даними щодо формальних виразів, викладеними у документації.

Обмежити перелік знайдених фрагментів тексту можна визначенням таких варіантів пошуку:

З врахуванням регістру

Вважати великі і малі літери різними символами. Наприклад, якщо ви вкажете для пошуку рядок «Цей рядок», у списку результатів не буде рядка «цей рядок».

Тільки цілі слова

Типово, пошук виконуватиметься будь-де, навіть усередині слів. Наприклад, якщо ви шукаєте «аб», у результатах пошуку можуть бути слова «абетка» та «кульбаба». Якщо ж ви позначите цей пункт, програма поверне лише ті результати, у яких ключове слово є окремим словом.

Від курсора

Пошук буде розпочато від поточної позиції курсора і завершено наприкінці тексту.

Пошук назад

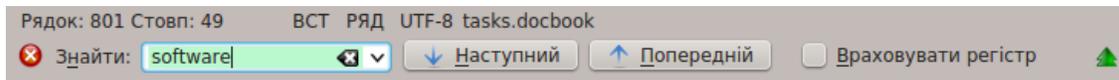
Типово, пошук виконуватиметься від початку документа у напрямі його кінця. Якщо ж ви позначите цей пункт, пошук розпочинатиметься від кінця документа і продовжуватиметься у напрямку до його початку.

Основи KDE

У вибраному тексті

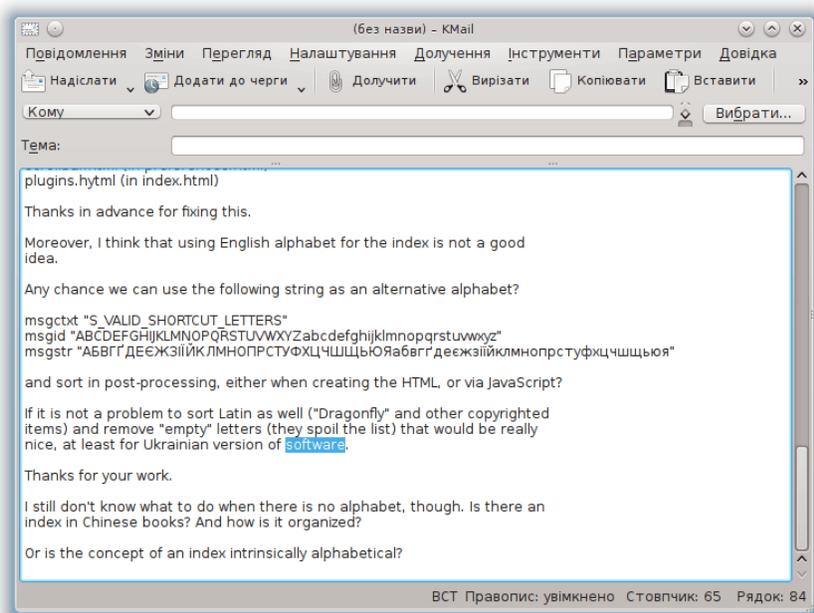
Позначте цей пункт, якщо пошук слід виконати лише у позначеному фрагменті тексту, а не у всьому тексті. Цей пункт буде вимкнено, якщо у документі не позначено жодного фрагмента тексту.

У багатьох програмах замість вікна пошуку показують панель пошуку. Дізнатися про панель пошуку більше можна за допомогою [документації до KatePart](#).

Пошук слова software за допомогою панелі пошуку Kate.

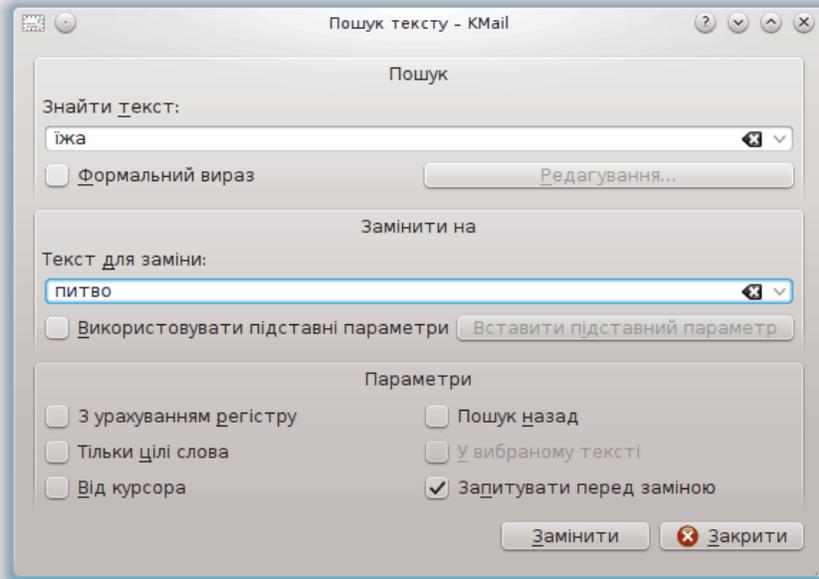
У результаті використання можливості пошуку буде позначено лише перший відповідник ключового рядка пошуку. Продовжити пошук можна за допомогою пункту меню Зміни → Знайти далі або натискання клавіші F3.

Kate показує відповідники фрагмента тексту KDE.

4.4.2 Функціональна можливість заміни

За допомогою функціональної можливості заміни ви можете наказати програмі виконати у документі пошук певного рядка тексту з заміною цього рядка іншим, вказаним вами рядком. Отримати доступ до цієї можливості можна за допомогою пункту меню Зміни → Замінити... або натискання комбінації клавіш Ctrl+R.

Замінюємо income на expense у Calligra Sheets

Вікно засобу заміни тексту поділено на три розділи:

Пошук

У цьому полі ви можете вказати фрагмент тексту, який слід знайти. Докладніший опис можливих варіантів пошуку наведено у розділі [Розділ 4.4.1](#).

Замінити на

Тут ви можете вказати фрагмент тексту, яким слід замінити знайдені фрагменти тексту.

Знайдений фрагмент тексту може бути використано у тексті заміни: достатньо лише позначити пункт Використовувати підставні параметри. Підставні параметри, які іноді називають зворотними посиланнями, є особливими послідовностями символів, які буде замінено на весь знайдений текст або його частину. Наприклад, послідовність «\0» буде замінено на весь знайдений рядок.

Ви можете вставляти підставні параметри до поля для введення тексту натисканням кнопки Вставити підставний параметр з наступним вибором варіанта з меню, наприклад Повний збіг. Наприклад, якщо ви хочете знайти всі рядки «лист» і замінити їх на «листя», вставте підставний параметр Повний збіг і додайте до нього «и». У полі заміни буде показано «\0s».

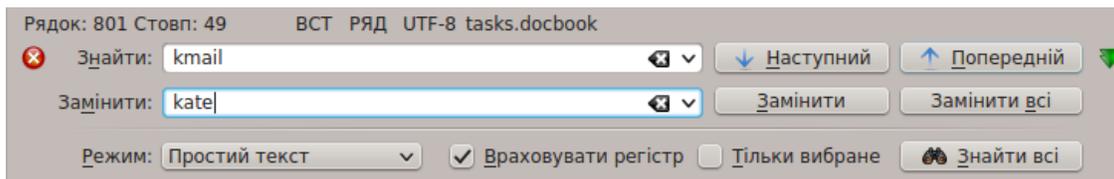
Якщо у системі встановлено Kate, ви можете знайти додаткові відомості щодо підставних параметрів у [розділі документації, присвяченому формальним виразам](#).

Параметри

Тут ви побачите всі ті пункти, які передбачено для функціональної можливості пошуку, окрім одного доданого пункту:

Якщо буде позначено пункт Запитувати перед заміною, програма відкриватиме вікно запиту для кожного знайденого рядка. За допомогою цього вікна ви зможете визначити, чи слід виконувати зміну знайденого фрагмента тексту.

У багатьох програмах замість вікна пошуку з заміною показують панель пошуку з заміною. Дізнатися про панель пошуку з заміною більше можна за допомогою [документації до KatePart](#).

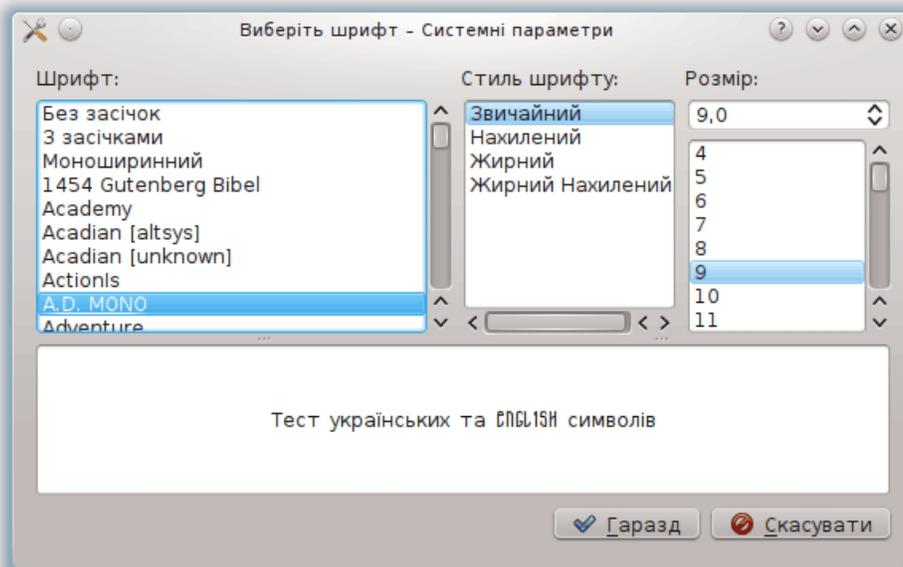
Заміна kmail на kate на панелі пошуку з заміною Kate

4.4.3 Подяки

Дякуємо анонівному учасникові Google Code-In 2011 за написання більшої частини цього розділу.

4.5 Вибір шрифтів

Вікно вибору шрифту передбачено у багатьох програмах KDE. За його допомогою ви можете вибрати гарнітуру, стиль та розмір шрифту, яким буде показано текст у ваших програмах.

Вибір шрифту у «Системних параметрах».

Шрифт

Цю панель вибору розташовано найлівіше. За її допомогою ви можете вибрати гарнітуру шрифту зі списку встановлених у вашій системі гарнітур.

Стиль шрифту

Цю панель вибору розташовано посередині. За її допомогою ви можете вибрати один з таких варіантів шрифту:

- Курсив — курсивне написання символів, його часто використовують для запису цитат або тексту, на якому слід наголосити.

- Звичайний — типовий стиль. Символи тексту, записані цим стилем, не піддаватимуться ніякій додатковій обробці.
- Жирний Курсив — поєднання стилів Жирний і Курсив.
- Жирний — текст, записаний цим стилем, виглядатиме темнішим, штрихи символів будуть товщими. Цей стиль часто використовують для заголовків документів або тексту, на якому слід зробити наголос.

Розмір

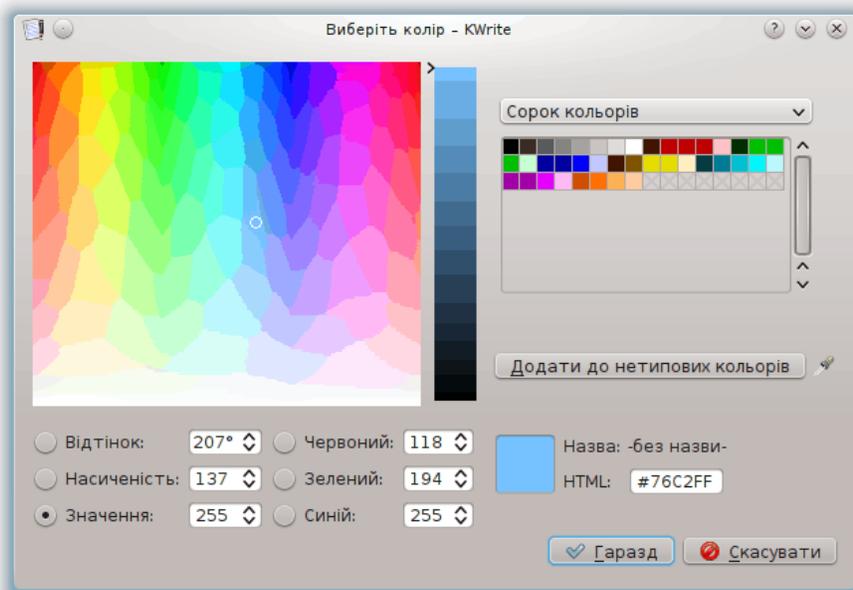
Ця панель є найправішою. За її допомогою ви можете вибрати розмір символів шрифту. Розмір символів вимірюється у пунктах, стандартній одиниці виміру у видавничій справі. Щоб дізнатися більше, ознайомтеся зі [статтею щодо типографського пункту у Вікіпедії](#).

Зразок

У нижній частині вікна вибору шрифту буде показано попередній перегляд зразка тексту, показаний з використанням параметрів, які було визначено. Ви можете змінити текст, якщо це потрібно.

4.6 Вибір кольору

Вікно вибору кольору передбачено у багатьох програмах KDE, у яких потрібно вибрати якийсь колір. За допомогою цього вікна ви можете вибрати колір з Основних кольорів палітри, що складається з багатьох вже заданих кольорів або змішати кольори у власний колір, якщо жоден з попередньо визначених кольорів вам не подобається.

Вибір кольору у «Системних параметрах».

4.6.1 Використання основних кольорів

Група основних кольорів — це набір заздалегідь визначених кольорів. Панель палітри розташована у верхній частині вікна вибору кольору.

Щоб вибрати колір з основних кольорів, просто натисніть квадратик з відповідним кольором. Колір буде показано праворуч від палітри разом з даними щодо його шістнадцяткового коду HTML.

4.6.2 Змішування кольорів

За допомогою вікна вибору кольору можна змішати кольори у власний колір. Передбачено декілька способів такого змішування:

4.6.2.1 За допомогою ґратки

У правій частині вікна вибору кольору розташовано велику панель, праворуч від якої розташовано вужчу панель. Лівішою панеллю можна скористатися для вибору відтінку та насиченості бажаного кольору за допомогою візуальної підказки панелі. За допомогою правішої панелі можна визначити значення кольору. Ви можете визначити потрібні вам значення для цих трьох параметрів, стежачи за зразком, показаним у середній частині вікна.

Щоб дізнатися більше про параметри відтінку, насиченості та значення кольору, ознайомтеся з розділом Розділ 4.6.2.3.

4.6.2.2 Використання кольорів з екрана

За допомогою інструмента «піпетка» ви можете вибрати колір з екрана комп'ютера. Щоб скористатися цим інструментом, натисніть кнопку Вибрати колір з екрана, розташовану під панеллю основних кольорів, а потім наведіть вказівник миші на ділянку екрана з бажаним кольором і клацніть лівою кнопкою миші.

4.6.2.3 Відтінок, Насиченість, Значення

За допомогою нижньої правої частини вікна ви можете вручну вказати координати бажаного кольору у системі відтінок-насиченість-значення (просторі кольорів HSV). Щоб дізнатися більше про цей простір кольорів, ознайомтеся зі [статтею щодо HSL та HSV у Вікіпедії](#).

Ці значення буде оновлено, якщо колір буде вибрано якимось іншим чином, отже вони завжди точно відповідатимуть поточному вибраному кольору.

4.6.2.4 Червоний, Зелений, Синій

Крім того, за допомогою нижньої правої частини вікна ви можете вручну вказати координати бажаного кольору у системі червоний-зелений-синій (просторі кольорів RGB). Щоб дізнатися більше про цей простір кольорів, ознайомтеся зі [статтею щодо RGB у Вікіпедії](#).

Ці значення буде оновлено, якщо колір буде вибрано якимось іншим чином, отже вони завжди точно відповідатимуть поточному вибраному кольору.

4.6.2.5 Шістнадцятковий код HTML

У нижньому правому куті вікна ви можете ввести шістнадцятковий код HTML кольору. Щоб дізнатися більше про такі коди, ознайомтеся зі [статтею щодо кольорів інтернету у Вікіпедії](#).

Це значення буде оновлено, якщо колір буде вибрано якимось іншим чином, отже воно завжди точно відповідатиме поточному вибраному кольору.

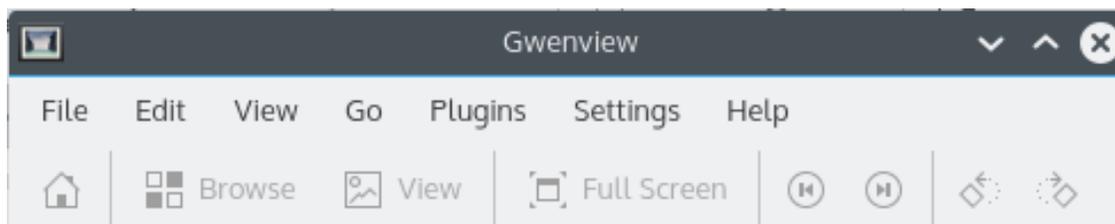
4.6.3 Нетипові кольори

Щойно колір буде вибрано, ви можете додати його до групи нетипових кольорів, щоб ним було простіше скористатися пізніше. Для цього натисніть кнопку Додати до нетипових кольорів.

Розділ 5

Налаштовування програмного забезпечення KDE

5.1 Налаштовування панелей інструментів

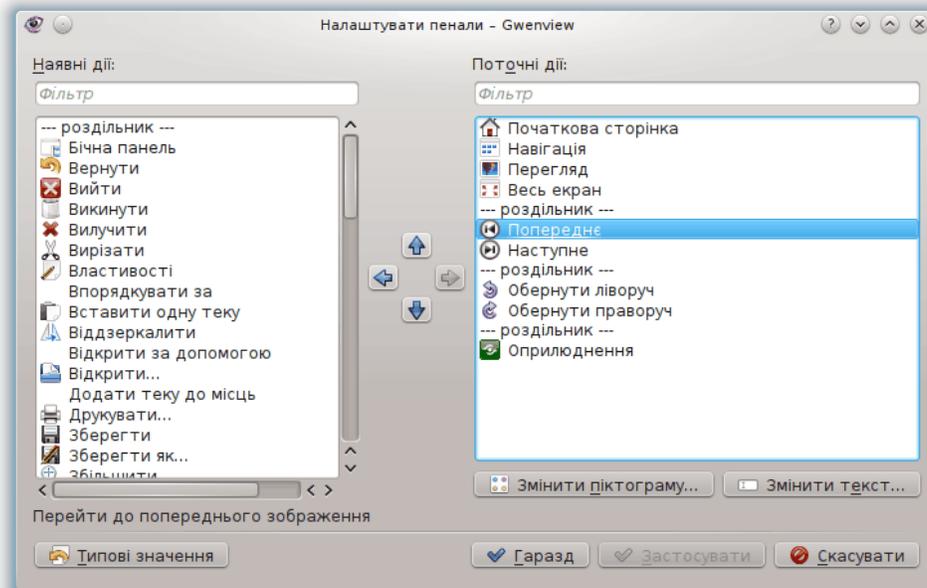
Панель інструментів у [Gwenview](#).

5.1.1 Внесення змін до переліку пунктів панелі інструментів

Щоб налаштувати панелі інструментів програми, скористайтеся пунктом меню Параметри → Налаштувати пенали... або клацніть правою кнопкою на панелі інструментів і виберіть у контекстному меню пункт Налаштувати пенали....

У лівій частині панелі налаштування панелей інструментів буде показано кнопки, які ви можете додати на панель інструментів. Праворуч буде показано список кнопок, які вже додано на панель інструментів. За допомогою верхньої частини ви зможете вибрати панель, вміст якої ви хочете змінити або переглянути.

Над обома списками панелі буде показано поле Фільтр, за допомогою якого ви зможете шукати потрібні вам кнопки у списках.

Вікно налаштування панелей інструментів Gwenview, у якому позначено пункт кнопки Попереднє.

5.1.1.1 Додавання кнопки

Додати кнопку на панель можна так: позначте пункт кнопки у списку ліворуч і натисніть кнопку зі стрілкою праворуч.

5.1.1.2 Вилучення кнопки

Щоб вилучити кнопку, позначте відповідний пункт у списку і натисніть кнопку зі стрілочкою ліворуч.

5.1.1.3 Зміна розташування кнопок

Змінити розташування кнопок можна пересуванням їх пунктів на позиції вище або нижче у списку. Щоб пересунути пункт вниз, натисніть кнопку зі стрілочкою вниз. Пересування пункту вгору здійснюється за допомогою натискання кнопки зі стрілочкою вгору. Крім того, змінити позицію пункту можна перетягуванням зі скиданням за допомогою вказівника миші.

На панелях інструментів, розташованих горизонтально, кнопка, пункт якої перебуває на першій позиції списку, буде найлівішою на панелі. На панелях інструментів, розташованих вертикально, кнопки буде впорядковано відповідно до пунктів у списку.

5.1.1.4 Додавання роздільника

Щоб додати між кнопками роздільник, пересуньте до відповідного місця списку пункт --- роздільник ---.

5.1.1.5 Відновлення типових налаштувань

Відновити вигляд панелі інструментів на час встановлення програми можна натисканням кнопки Типові значення, розташованої у нижній частині вікна. Після натискання цієї кнопки програма попросить вас підтвердити ваше рішення.

5.1.1.6 Зміна тексту і піктограм

Піктограму і підпис окремих кнопок панелі інструментів можна змінити за допомогою натискання кнопок Змінити піктограму... і Змінити текст...

5.1.2 Налаштування вигляду панелі інструментів

Змінити вигляд панелі інструментів можна за допомогою контекстного меню, викликати яке можна клацанням правою кнопкою миші, коли вказівник миші перебуває на відповідній панелі інструментів.

5.1.2.1 Розташування тексту

Змінити вигляд тексту на панелі можна за допомогою підменю Розташування тексту контекстного меню панелі інструментів.

Ви можете вибрати один з таких варіантів:

- Піктограми — показувати на кнопках панелі інструментів лише піктограми.
- Текст — показувати на всіх кнопках панелі інструментів лише текстові мітки.
- Текст поруч з піктограмами — показувати на кожній з кнопок панелі інструментів текстову мітку поруч з піктограмою.
- Текст під піктограмами — показувати на кожній з кнопок панелі інструментів текстову мітку під піктограмою.

Крім того, ви можете наказати програмі показувати або приховувати текст на окремих кнопках панелі інструментів. Наведіть вказівник на відповідну кнопку, клацніть правою кнопкою миші і позначте або зніміть позначку з пункту під написом Показувати текст.

5.1.2.2 Розмір піктограм

Змінити розмір піктограм кнопок панелі інструментів можна за допомогою підменю Розмір піктограм контекстного меню панелі інструментів.

Ви можете вибрати один з таких варіантів (розміри вказано у пікселях):

- Малий (16×16)
- Середній (22×22) [типовий розмір]
- Великий (32×32)
- Величезний (48×48)

5.1.2.3 Пересування панелей інструментів

Щоб пересунути панель інструментів, вам слід спочатку розблокувати панель. Щоб зробити це, зніміть позначку з пункту *Заблокувати панель*. Щоб відновити блокування просто знову позначте цей пункт меню.

Змінити розташування панелі інструментів можна за допомогою підменю *Орієнтація контекстного меню панелі*.

Ви можете вибрати один з таких варіантів:

- Вгорі [типове розташування для багатьох програм]
- Ліворуч
- Праворуч
- Внизу

Крім того, ви можете пересунути панель інструментів: наведіть вказівник миші на крапку ліній у лівій частині горизонтальної панелі або у верхній частині вертикальної панелі, натисніть і утримуйте натисненою ліву кнопку миші, потім перетягніть панель у бажане місце.

5.1.2.4 Показ або приховування панелей інструментів

Якщо у вікні програми є лише одна панель інструментів, ви можете наказати програмі приховати цю панель зняттям позначки з пункту *Показати панель інструментів* або у контекстному меню панелі інструментів, або у меню *Параметри*. Щоб відновити показ панелі інструментів, виберіть пункт *Показати панель інструментів* у меню *Параметри*. Зауважте, що для приховування панелей за допомогою контекстного меню їх слід спочатку розблокувати. Докладніше про розблокування у розділі [Розділ 5.1.2.3](#).

Якщо у вікні програми декілька панелей інструментів, у контекстному меню та у меню *Параметри* буде показано підменю *Показані панелі* замість згаданого вище пункту меню. За допомогою цього підменю ви зможете наказати програмі приховати або показати певні панелі інструментів за допомогою позначення або зняття позначок з відповідних пунктів підменю.

5.1.3 Подяки

Дякуємо анонімному учасникові Google Code-In 2011 за написання більшої частини цього розділу.

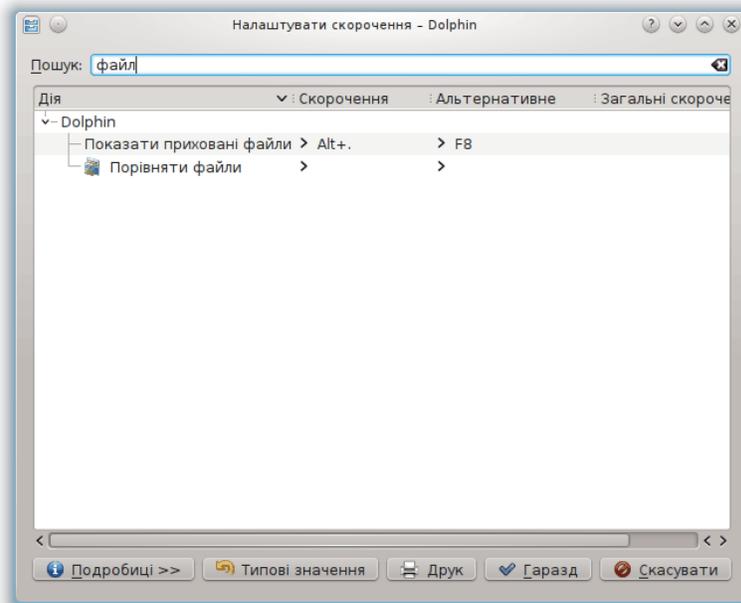
5.2 Використання та налаштування клавіатурних скорочень

5.2.1 Вступ

У багатьох програмах KDE передбачено можливість налаштування клавіатурних скорочень. Щоб відкрити стандартне вікно налаштування клавіатурних скорочень, скористайтеся пунктом меню *Параметри* → *Налаштувати скорочення...*

У вікні налаштування скорочень ви побачите список всіх визначених клавіатурних скорочень програми. Для пошуку потрібного вам клавіатурного скорочення ви можете скористатися полем для пошуку, розташованим у верхній частині вікна налаштування.

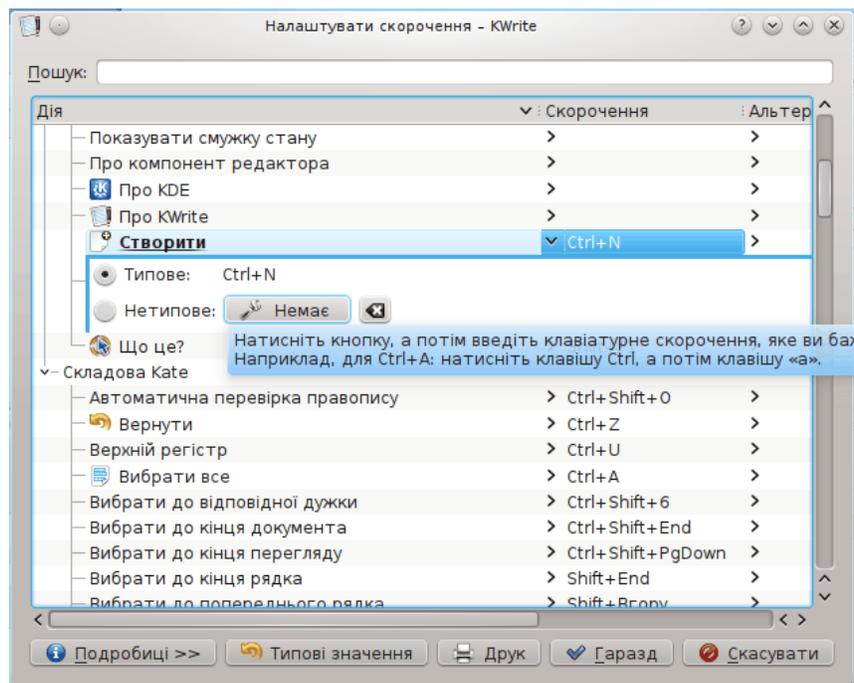
Основи KDE

Пошук клавіатурних скорочень за ключовим словом файл у [Dolphin](#).

5.2.2 Зміна клавіатурного скорочення

Щоб змінити клавіатурне скорочення, спочатку натисніть пункт дії, клавіатурне скорочення для якої ви хочете змінити. Ви побачите список варіантів, за допомогою якого можна або призначити для виконання дії типове клавіатурне скорочення, або вибрати нове клавіатурне скорочення. Щоб встановити нове скорочення, виберіть варіант Нетипове і натисніть показану поряд з ним кнопку. Після цього натисніть комбінацію клавіш або окрему клавішу, яку ви хочете пов'язати з відповідною дією. Програма збереже внесені вами зміни.

5.2.3 Відновлення початкової комбінації клавіш

У нижній частині вікна розташовано кнопку з написом Типові значення. Натискання цієї кнопки поверне типові значення для всіх визначених вами нетипових клавіатурних скорочень.

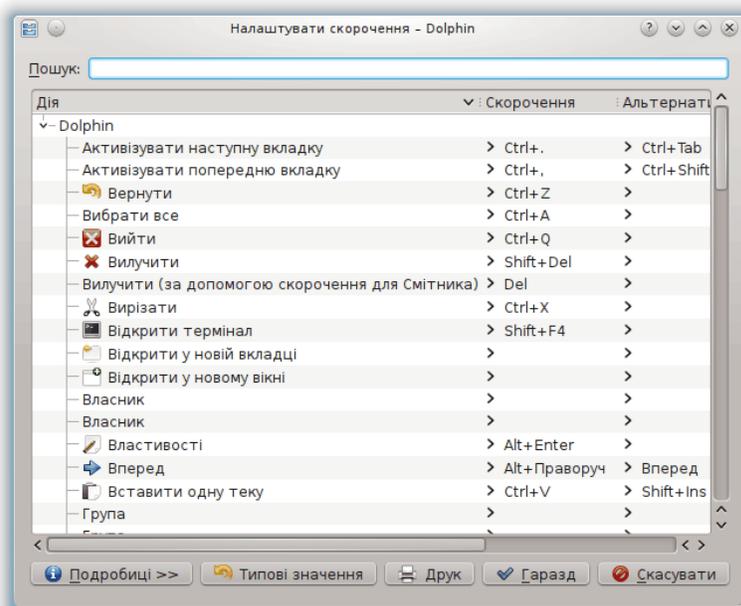
Крім того, ви можете повернути типові значення скорочень для окремих дій так: натисніть пункт дії і виберіть варіант Типове.

5.2.4 Вилучення комбінації клавіш

Щоб вилучити клавіатурне скорочення, позначте відповідний пункт у списку, потім натисніть піктограму вилучення (чорну стрілку з хрестиком), розташовану праворуч від кнопки, за допомогою якої можна вибрати клавіатурне скорочення.

5.2.5 Робота зі схемами

Схеми — це профілі клавіатурних скорочень. Отже, ви можете створити декілька профілів з різними клавіатурними скороченнями і перемикатися між цими профілями для виконання різних завдань.

Редагування схеми з назвою work.

Щоб відкрити меню редагування схем, натисніть кнопку Керування схемами, розташовану у нижній частині вікна. У відповідь буде показано такі пункти дій:

Поточна схема

Надає вам змогу перемикатися між схемами.

Створити...

Створює схему. У відповідь на натискання цієї кнопки буде відкрито вікно, за допомогою якого ви зможете вказати назву нової схеми.

Вилучити

Вилучає поточну схему.

Додаткові дії

Відкриває таке меню:

Зберігає базу даних клавіатурних скорочень

Зберігає поточні клавіатурні скорочення до поточної бази даних скорочень.

Експортувати схему...

Експортує поточну схему до файла.

Імпортувати схему...

Імпортує поточну схему з файла.

5.2.6 Друк списку клавіатурних скорочень

Надрукувати список клавіатурних скорочень з довідковою метою можна натисканням кнопки Друк, розташованої у нижній частині вікна.

5.2.7 Подяки

Особлива подяка учаснику Google Code-In 2011 Alexey Subach за написання цього розділу.

Розділ 6

Подяки і ліцензія

Початкова ідея щодо цього підручника належить Чаславу Ілічу (Chusslove Illich). Її реалізовано з використанням пропозицій, які надійшли від Burkhard Lück, Юрія Черноівана та T.C. Hollingsworth.

Значну частину цього підручника було написано учасниками [Google Code-In 2011](#). Дякуємо Google за спонсорську підтримку чудової роботи цих учасників!

Переклад українською: Юрій Черноіван yurchor@ukr.net

Цей документ поширюється за умов дотримання [GNU Free Documentation License](#).

Ця програма поширюється за умов дотримання [GNU General Public License](#).